

چارچوب عملیاتی تکافل (بیمه اسلامی) در صنعت بیمه ایران

ارائه دهندگان: دکتر یعقوب محمودیان
دکتر رضا رستمی

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

تعریف

❖ تکافل: معامله‌ی مالی دو جانبه‌ای بر پایه همکاری متقابل (تعاون)، با هدف تامین امنیت مالی برای هر یک از طرفین قرارداد در برابر ریسک‌های مادی غیرمنتظره

❖ در معامله تکافل، طرف مشارکت‌کننده (تکافل‌گذار) مبلغ مشخصی را به صورت نقدی به‌عنوان حق مشارکت (حق تکافل) به طرف مقابل که به‌عنوان عامل اجرایی تکافل (بیمه‌گر) شناخته می‌شود، پرداخت می‌کند. بر اساس توافق مشترکی که عامل تکافل بر اساس الزامات قانونی منعقد می‌نماید، تامین امنیت مالی مشارکت‌کننده در برابر زیان و یا خسارات غیرمنتظره ناشی از مخاطرات تحت پوشش بیمه‌نامه در مدت زمان توافق شده را تعهد می‌نماید.

❖ در صورت عدم وقوع زیان در مدت زمان تعیین شده در اثر مخاطرات مورد توافق، مشارکت‌کننده حق استفاده کامل از مقدار حق مشارکت پرداختی به همراه بخشی از سود حاصله از سرمایه‌گذاری را به حساب شخصی خود بر اساس اصول روش تامین مالی مضاربه خواهد داشت.

مبانی تکافل (قرآنی)

وَتَعَاوَنُوا عَلَى الْبِرِّ وَالتَّقْوَى ﴿٢﴾

در نیکوکاری و پرهیزگاری با یکدیگر همکاری کنید (قرآن، سوره مائده، آیه ۲).
طبق آموزه‌های دینی، توصیه به انجام تعاون یا همکاری متقابلو مشترک، کاملاً مطلق نیست. به عبارت دیگر، محدودیتی در آن وجود دارد.

همان‌طور که خداوند متعال، انسان را از مشارکت و همکاری به هر شیوه‌ای در مواردی که حاوی عناصر ارتکاب به گناه می‌باشد منع کرده است:

وَلَا تَعَاوَنُوا عَلَى الْإِثْمِ وَالْعُدْوَانِ ﴿٢﴾
و در گناه و شرارت با یکدیگر همکاری نکنید (همان منبع).

مبانی تکافل (روایی)

از پیامبر اکرم (ص) روایت شده است که فرموده‌اند:

«به راستی که بهتر است فرزندان خود را با تمکن مالی (به هنگام مرگ) رها سازید به جای آنکه در حالت فقر و نیازمند یاری دیگران، ترک کنید.»

«آنکه برای مراقب از زنان بیوه و افراد مستمند تلاش می‌نماید، همانند جهادگری است که در راه پروردگار متعال به جهاد بر می‌خیزد و یا همچون کسی است که در روز به‌روزه داری مشغول است و در شب به نماز می‌ایستد.»

«شخصی که از یتیمی مراقبت می‌کند و امنیت او را تامین می‌نماید، هر دو در کنار هم در بهشت خواهیم بود.»

مبانی تکافل (سنت)

مسئولیت همگانی (عقیله)

در اسلام، اقدامات و پوشش‌های بیمه‌ای بر گرفته از آداب و رسوم مورد عمل در بین قبایل اعراب قدیم قبل از اسلام به شکل اصول عقیله بوده که متعاقباً توسط حضرت محمد (ص) تایید شده است. به طوری که در طول زندگی ایشان در یکی از قضاوت‌های خود علیه زنی از قبیله هذیل بکار گرفته شد. بعدها چنین معاملات بیمه‌ای به تدریج مورد عمل قرار گرفت و حتی در بعضی موارد در طول سلطنت خلیفه دوم، به طور الزامی مطرح شد. علاوه بر این می‌توان نتیجه گرفت که بیمه‌نامه‌ها و معاملات تکافل بر اساس همکاری متقابل و حسن نیت طرفین شکل گرفته، به طوری که طرفین ضمن همکاری با یکدیگر در هر قرارداد تکافل به دنبال رفاه یکدیگر هستند. دانش پژوهان اسلامی ممکن است که دیگر در مورد کثرت دیدگاه‌های مرتبط با اعتبار طرز تفکر و عملیات بیمه‌ای دچار سردرگمی نگردند. بلکه به دنبال آن باشند که الگویی جایگزین، برخلاف بیمه‌های متداول و رایج، برای انتفاع و افزایش رفاه امت اسلامی طراحی نمایند.

نظر امام (ره)

الظاهر صحة التأمين بالتقابل، و ذلك بأن تتفق جماعة على تكوين مؤسسة فيها رأس مال مشترك لجبر خسارة ترد على أحدهم، و هذا أيضا صحيح على الأظهر، و هو معاملة مستقلة أيضا مرجعها الالتزام بجبر خسارة من المال المشترك في مقابل جبر خسارة كذلك. و يمكن أن يقع العقد بنحو عقد الضمان، بأن يضمن كل خسارة شركائه بالنسبة في مقابل ضمان الآخر، إلا أن الأداء من المال المشترك، و لكن الأظهر فيه الالتزام بجبر الخسارة في مقابل جبر بنسبة ما لهم المشترك من ذلك المال، و هذا العقد لازم، و يحتمل أن يكون عقد شركة التزم كل في ضمنه خسارة كل واحد منهم، و حينئذ يكون جائزا لا لازما. (تحرير الوسيله، ج ٢، ص ٦١٠، مسأله ٧)

مبانی تکافل (آراء فقهی)

سید عبدالاعلی سبزواری: لا یختص التأمین بالشركة المعدة لذلك بل یصح التأمین بین أشخاص بعضهم مع بعض (أی التأمین بالتقابل) (مذهب الاحکام، ج ۱۸، ص ۲۳۱)

آیت الله موسوی اردبیلی: ما هو التأمین التّقابلی او التّبادلی؟ هو اتّفاق جماعة علی تکوین رأس مال مشترك لتعویض ما یلحق باحدهم من الخسارة. و اقول: هذا امر مستحدث، و عقد مستقلّ فی نظر العقلاء، و تشمله العمومات الاوّلیّة؛ خصوصاً عموم: «المؤمنون عند شروطهم». (فقه الشركة و کتاب التأمین، ص: ۲۳۵)

آیت الله سید صادق روحانی: و هناك قسم آخر من التأمین یسمی: التأمین التبادلی ... و قد وعدنا فی أوّل البحث بیان حکم التأمین التبادلی، و هو: اتّفاق جماعة علی تکوین رأس مال مشترك، لتعویض ما یحقیق بأحدهم من الخسارة. و ملخّص الكلام فیہ: إنّه یمكن تصحیحه بوجوه: ... ثالثها: اعتباره معاملة مستقلة، مشمولة للعمومات (مسائل مستحدثه صص ۹۴ و ۱۰۳)

دیگرانی هم مثل آیت الله شیخ حسین حلی در بحوث فقهیه ص ۴۳ به بعد و آیت الله سند در فقه المصارف و النقود ص ۴۷۵ به این بحث پرداختند اما دیدگاه ایشان نسبت به مستقل بودن عقد خیلی روشن نیست.

شرايط شش گانه مورد نظر امام

- يشترط في التأمين مضافاً إلى ما تقدم أمور:
- الأول: تعيين المؤمن عليه من شخص أو مال أو مرض ونحو ذلك.
- الثاني: تعيين طرفي العقد من كونهما شخصاً أو شركة أو دولة مثلاً.
- الثالث: تعيين المبلغ الذي يدفع المؤمن له إلى المؤمن.
- الرابع: تعيين الخطر الموجب للخسارة، كالحرق والغرق والسرقة والمرض والوفاء ونحو ذلك.
- الخامس: تعيين الأقساط التي يدفعها المؤمن له لو كان الدفع أقساطاً، وكذا تعيين أزمانها.
- السادس: تعيين زمان التأمين ابتداءً وانتهاءً، وأما تعيين مبلغ التأمين - بأن يعين ألف دينار مثلاً - فغير لازم، فلو عين المؤمن عليه، والتزم المؤمن؛ بأن كل خسارة وردت عليه فعلياً، أو أنا ملتزم بدفعها، كفي (تحرير الوسيله، ج ٢، ص ٦٠٩، مسئله ٤)

ملاحظات - پیش فرض‌ها

- توجه به اصل توقیفی نبودن عقود
- توجه به اصل لزوم و صحت قراردادها
- توجه به شرایط ششگانه مورد نظر امام
- توجه به تابعیت عقود و قراردادها از انگیزه‌ها و مقاصد

تكميل دیدگاه امام در الگوی تکافل با ارائه نظریه تأمین مختلط

- الظاهر صحة التأمين المختلط مع الاشتراك في الأرباح التي تحصل للشركة من الاستفادة بالتجار بتلك المبالغ المجتمعة من المشتركين سواء كان التأمين على الحياة بأن يدفع مبلغ التأمين عند وفاة المؤمن عليه أو عند انتهاء مدة التأمين، و للمؤمن الحق في الاشتراك في الأرباح حسب القرار، فيضاف نصيب كل من الأرباح إلى مبلغ التأمين، أو على جبر الخسارة مع الاشتراك في الأرباح كما ذكر، فان ذلك شركة عقديّة مع شرط أو شرائط سائغة - و لو كان من بعضهم العمل و من بعضهم النقود و كان القرار نحو المضاربة صح أيضا عندي، لعدم اعتبار كون المدفوع في مال المضاربة الذهب و الفضة المسكوكين، بل المعتبر كونه من النقود في مقابل العروض - و هذا العقد لازم إن لم يرجع إلى المضاربة، و إن كان عقد مضاربة في ضمنه التأمين فجائز من الطرفين. (تحرير الوسيله، ج ٢، ص ٦١٠، مسئله ٨)

مبانی تکافل (آراء فقهی)

برخی ابهامات در خصوص بیمه متعارف از سوی فقهای اهل سنت:

❖ عدم اطمینان و احتمالی بودن (شرط بندی)-عدم خسارت یا خسارت پس از پرداخت نخستین قسط

❖ وجود غرر در قراردادهای بیمه ای (مشخص نبودن مقدار ضرر و نااطمینانی) مجهول بودن عوضین یعنی میزان خسارت و حق بیمه و وجود غبن

❖ شائبه وجود بهره (ربا) - سرمایه گذاری در قرارداد های عدم مطابق با شرع (فیوچرها) و سرمایه گذاری با سود ثابت

توزیع ناعادلانه خسارت

مبانی تکافل (آراء فقهی)

آراء علمای شیعه در موافقت با مشروعیت بیمه‌های متعارف:

الف) انطباق با یکی از عقود تعریف شده فقهی

ب) انطباق آن با برخی نهادهای حقوقی در صدر اسلام

ج) عقدی مستقل

بر خلاف اهل سنت، تکافل در فقه شیعی:

عکس‌العملی در مقابل بیمه متعارف نیست، بلکه صرفاً بررسی الگوی جدیدی است که عقلایی و مشروع است و می‌تواند به ارتقاء سازوکارهای اقتصادی و رفاه عمومی کمک نماید.

جایگاه جهانی تکافل

✓ در بحران مالی سال ۲۰۰۸ که سیستم‌های مالی سراسر دنیا دچار اختلال و بحران شدند، موسسات مالی اسلامی به خاطر اصول عملیاتی در **اشتراک ریسک** و اجتناب از **اهرم** و **محصولات مالی سوداگرانه** نسبتاً مصون ماندند. تکافل به عنوان بیمه اسلامی یکی از این نظام‌های مالی اسلامی است. (بانک جهانی، ۲۰۱۵)

✓ کل دارایی تکافل و تکافل اتکایی ۲۷ میلیارد دلار است. تعداد ۵۰۰ شرکت تکافل و ۴۰ شرکت تکافل اتکایی در ۶۰ کشور جهان است.

✓ پیش‌بینی در گزارش گروه تحقیقاتی ایمارک:

ارزش بازار تکافل تا سال ۲۰۲۷ به رقم ۵۰ میلیارد دلار

(یک نرخ رشد مرکب سالانه‌ای معادل ۱۰/۵ درصد طی سال‌های ۲۰۲۲-۲۰۲۷ خواهد بود)

مقایسه بین بیمه های مرسوم و تکافل

از لحاظ ساختار اجرایی سه تفاوت اصلی بین تکافل و بیمه متعارف وجود دارد:

- ✓ منتفع اصلی در عملیات بیمه گری (به جای سهامداران در بیمه های کنونی) در حقیقت مشارکت کنندگان (تکافل گزاران) می باشند.
- ✓ دیدگاه شرعی (اهل سنت)
- ✓ تقسیم ریسک به جای اشتراک ریسک

مقایسه بین بیمه های مرسوم و تکافل

بیمه های رایج	تکافل	موضوع
انتقال ریسک	تسهیم ریسک	پایه و اساس
مبتنی بر انگیزه کسب سود است.	مبتنی بر انگیزه حمایت و تأمین رفاه اجتماعی بیمه گزار و خانواده اوست.	ماهیت کسب و کار
در نتیجه تجارب کسب و کار، تفکرات بشری، ادبیات قضایی	مبتنی بر قرآن و سنت و نظرات و فتاوی شرعی علما و کمیته های فقهی	منابع قوانین و مقررات
گاهی، وجوه در امور غیرشرعی و استفاده در ابزارهای با بهره ثابت (خارج از ایران)	وجوه با استفاده ابزارهای شرعی، سرمایه گذاری می شوند.	سرمایه گذاری وجوه
سهامداران	مشارکت کنندگان	مالکیت و منافع
مانند قرارداد فروش (بیع) است که بیمه گر در قبال پوشش ریسک بیمه گزار، از او پول دریافت می کند	قراردادی است بین تمام تکافل شوندگان (وکالت، مضاربه و تبرع) برای تقسیم مخاطرات خود و مشارکت در حمایت	ماهیت قرارداد
در شرکت های بیمه رایج، افشاء و شفافیت وجود ندارد (به جعبه سیاه تشبیه شده اند)	شرکت تکافل، اطلاعات را به صورت شفاف در اختیار تکافل شوندگان قرار می دهد و فعالیت ها و عملیاتش شفاف تر از شرکت های بیمه رایج است.	شفافیت و افشاء

مقایسه بین بیمه های مرسوم و تکافل

موضوع	تکافل	بیمه های رایج
مبتنی بر اصل تعاون	هم بیمه گزار و هم بیمه گر؛ در کلیه خسارت ها شریک می شوند و در انتقال خطر نیز مشارکت دارند	منافع بیمه گزار و بیمه گر با هم یکی نیست و تعاون واقعی وجود ندارد
منافع	تکافل شونده می تواند در صورت بروز خطر، کل مقدار در تعهد تکافل کننده (که از صندوق ریسک پرداخت می شود)، کل موجودی حساب مشارکت کننده و سهم خود از سود کسب شده را تا آن زمان از شرکت بگیرد. اما اگر تا زمان سررسید صبر کرد پوشش داده رخ نداد، فقط می تواند موجودی حساب مشارکت کننده و سهم خود را از سود تا آن زمان، درخواست کند.	بیمه گزاران در صورت بروز خطر، کل پولی را که در بیمه نامه آمده است، می گیرند. اما در صورت رخ ندادن، نمی توانند ادعا داشته باشند
ارزش باز خرید	در تکافل اگر کسی بخواهد خارج شود تمام موجودی حساب شخصی او (حساب مشارکت کننده) به علاوه سهمش از کل سود تا آن موقع، به او بازپرداخت می شود و متصدی تکافل فقط مقدار ناچیزی بابت راه اندازی شرکت و مدیریت وجوه از او کسر می کند.	اگر بیمه گزار بخواهد قبل از سررسید، از بیمه خارج شود، شرکت بیمه به او مقداری پول که از مجموع پرداختی های او به بیمه گر کمتر است - پرداخت خواهد کرد
حق رأی و حق شرکت در مجمع عمومی	اعضاء، حق رأی و حق شرکت در مجمع عمومی را برای انتخاب هیئت مدیره و نیز ملاحظه حساب های سالیانه و ترازنامه دارند	در بیشتر موارد این قبیل تسهیلات برای شرکت کنندگان در برنامه های بیمه های رایج وجود ندارد

طبقه بندی تکافل

تکافل خانواده	تکافل عمومی
عمر (زمانی-مختلط-تمام عمر- عمر و پس انداز)	ناوگان موتوری
حوادث	ناوگان دریایی
بیماری بحرانی و صعب العلاج	درمان
دانش آموزان	آتش سوزی
سالمدان	زیارت و گردشگری
مستمری (وقف و معاشی)	صکوک
کارگران خارجی	ارز دیجیتال
وام مسکن	متفرقه
سرطان سینه (حوی)	
بارداری (ولادت)	
پس اندازی (دوستی)	

شروع نهاد تکافل

- ✓ تکافل حدود ۴۳ سال قبل در خاورمیانه با شروع به کار دو شرکت در سال ۱۳۵۸ ه.ش آغاز گردید:
- ✓ شرکت بیمه عرب اسلامی (IAIC) در امارات
- ✓ شرکت بیمه اسلامی سودان
- ✓ اما مدتی طول کشید تا حرکت شکل بگیرد.
- ✓ بعد تر در سال ۱۳۶۳ ه.ش مالزی یک نقش پیشگامی را در چارچوب قانونی ویژه تکافل داشت (قانون تکافل مالزی) که این خود باعث موفقیت در شکل گیری جنبش تکافل در مالزی و دیگر کشورهای جنوب غرب آسیا شد.

پتانسیل های جدید برای تکافل

بازارهایی همانند اروپا، آمریکای لاتین و آمریکای شمالی، آسیای مرکزی و استرالیا جایی که جمعیت زیادی از مسلمانان زندگی می کنند و بازارهای دست نخورده به حساب می آیند.

حرکت جدید به سوی «پنجره های اسلامی» در بخش بانکداری اروپا احتمالاً «پنجره ای تکافل» را به دنبال داشته باشد.

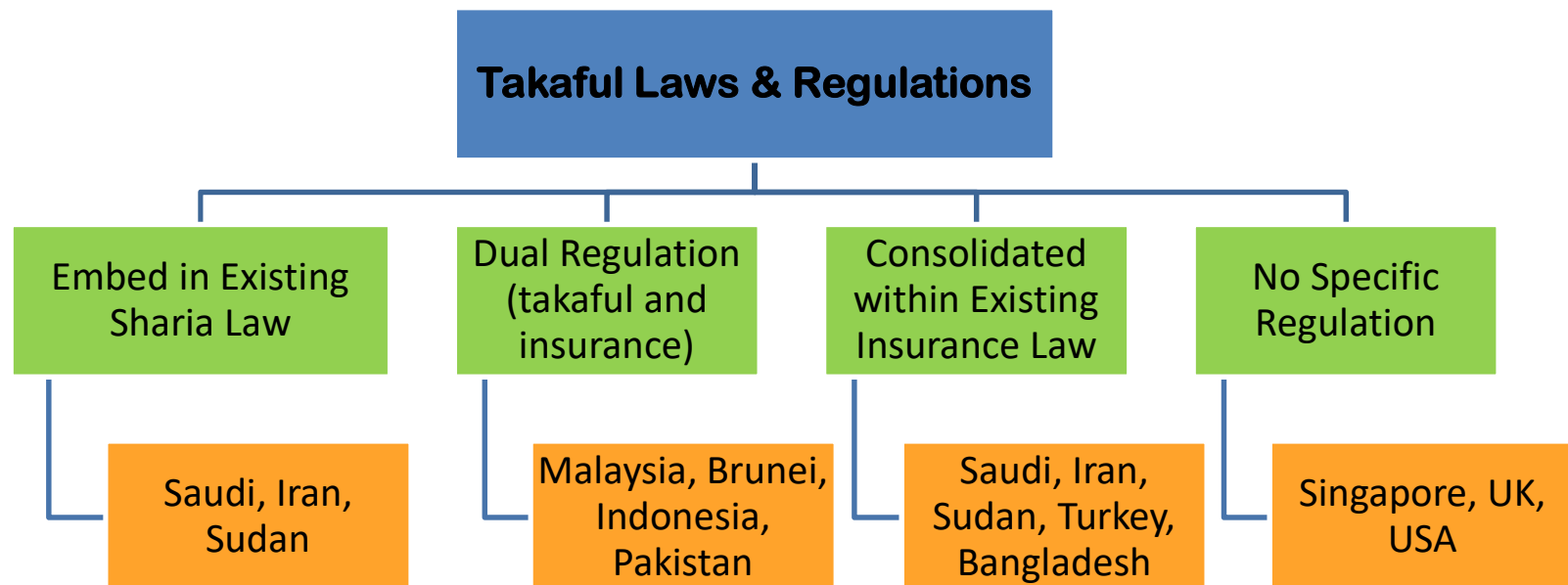
بازارهای اصلی:

- ✓ مالزی
- ✓ اندونزی
- ✓ ایران
- ✓ کشورهای شورای همکاری خلیج فارس
- ✓ سایر کشورهای عربی
- ✓ پاکستان

تکافل در کشورهای مختلف

تکافل در ترکیه

❖ تاسیس اولین شرکت تکافل در سال ۲۰۱۰ وضع قانون تکافل در سال ۲۰۱۷

❖ شرکت های تکافل در بخش های بیمه پایه یا عمر فعالیت می کنند (هر دو را نمی توانند)

❖ ۱۲ شرکت تکافل (۸ بیمه پایه، ۴ عمر).

❖ در حال حاضر ۴٪ سهم، در بخش بیمه است (هدف ۲۰۲۳، ۱۰٪ است)

تکافل در مالزی

- ✓ تصویب اولین قانون تکافل در سال ۱۹۸۴
- ✓ بیش از ۱۵٪ GDP کشور در تکافل
- ✓ بانک مرکزی مالزی به عنوان نهاد ناظر بر عملکرد شرکت ها
- ✓ مقام سوم بازار تکافل دنیا
- ✓ در سال ۲۰۱۳ صنعت بیمه مالزی به جذب شرکت های آمریکایی و کانادایی پرداخت.
- ✓ ترکیب و ادغام شرکت ها: مشارکت شرکت سان لایف و شرکت بیمه بین المللی آمریکا

تکافل در پاکستان

✓ یک شرکت می تواند در یکی از رشته های خانواده یا عمومی فعالیت نماید.

✓ کسب و کار تکافل می تواند توسط نهاد های زیر انجام شود:

- یک شرکت عمومی

- یک شرکت حقوقی ثبت شده تحت قوانین پاکستان

سایر شرایط:

✓ اگر شرکت تکافلی وجود نداشته باشد یک شرکت بیمه متعارف می تواند عملیات تکافل انجام دهد.

✓ یک شرکت بیمه غیر عمر متعارف می تواند پس از یک سال از شروع فعالیتش به تکافل تغییر عملیات دهد.

تکافل در اندونزی

- ✓ در ۱۹۹۴ میلادی دو شرکت تکافل در اندونزی ثبت شد.
- ✓ در سال ۲۰۱۷، کل حق بیمه صادر شده در اندونزی ۹.۵ میلیارد دلار بوده که سهم تکافل ۴/۵ میلیون دلار بوده (این عدد در سال ۲۰۰۷ برابر ۱۵۰ میلیون دلار بوده)
- ✓ اندونزی الان چهارمین کشور از نظر سهم بازار است.

تکافل در بنگلادش

- ✓ در اوایل ۱۹۹۹، تکافل در بنگلادش تشکیل شد.
- ✓ سه شرکت بیمه تکافل که در بنگلادش فعالیت می کنند:
- ✓ بیمه اسلامی بنگلادش با مسئولیت محدود فعال در زمینه بیمه عمومی
- ✓ بیمه اسلامی زندگی خاور دور با مسئولیت محدود
- ✓ بیمه بازرگانی اسلامی با مسئولیت محدود
- ✓ از مشکلات این کشور، فقدان مؤسسات تکافل اتکایی است، از این رو شرکت های بیمه اسلامی به شرکت های بیمه اتکایی مرسوم روی می آورند.

تکافل در اروپا و انگلستان

- ✓ پریسک بودن بازار بیمه اسلامی از نظر سرمایه گذاران بریتانیایی و اروپایی
- ✓ انجمن بیمه اسلامی لندن به دنبال حداکثر رساندن پتانسیل این بازار است و اقداماتی در جهت آشنایی سرمایه گذاران با تکافل کرده است.
- ✓ کارشناسان می گویند تکافل می تواند برای نظام بازنشستگی اروپا راه حل مناسبی باشد و فرصت طلایی را در برابر جوامع اروپایی قرار می دهد.

اجرای تکافل

- ❖ ابتدا به یک شرکت سهامی یک دستمزد تناسبی ثابت (یا حق الوکاله) یا دستمزد مبتنی بر عملکرد (مضاربه) یا ترکیبی از هر دو پرداخت می شود.
- ❖ اگر در پرداخت خسارت کسری به وجود آید، عامل تکافل یک وام بدون بهره قرض الحسنه را تدارک دیده و توسط مازادهای صندوق تکافل، بازپرداخت اقساط وام را خواهد داشت.
- ❖ محصولات مختلف تکافل (خانواده و عمومی) در بستر یکی از قراردادهای شرعی پایه مانند مضاربه، وکالت و وقف و در مواردی ترکیب‌هایی از این سه عقد طراحی می گردند. سه رکن اصلی مدل‌های تکافل عبارتند از متکافلین (شرکت کنندگان)، متصدی تکافل (شرکت عامل تکافل) و صندوق تکافل است که تفاوت مدل‌ها مختلف در الگوی ارتباطی این سه رکن است.

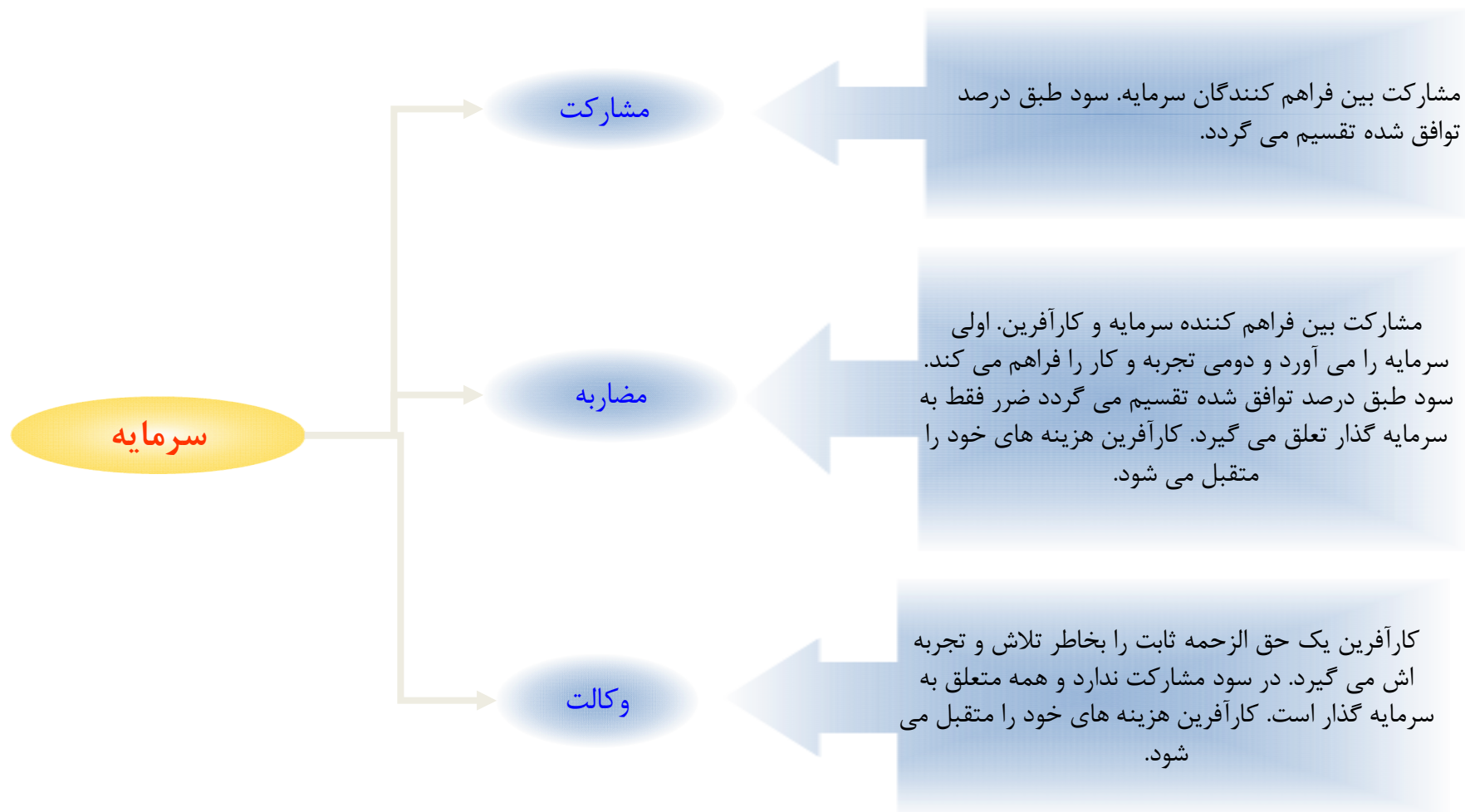
صندوق ریسک تکافل

- ✓ غرر (عدم قطعیت) در همه نوع بیمه متعارف وجود دارد. وقتی شما یک بیمه نامه می خرید ممکن است ادعای خسارتی به بیمه گر، بسته به رخ دادن حادثه برای مورد بیمه طی دوره بیمه نامه داشته باشید یا نداشته باشید.
- ✓ حق بیمه ها توسط مشارکت کنندگان یا دارنده بیمه نامه، به صندوق ریسک تکافل اهدا می شود. تبرع یک قرارداد شرعی است که ذاتا موضوع غرر را از بین می برد.

چند گونه از ابزارهای مالی اسلامی

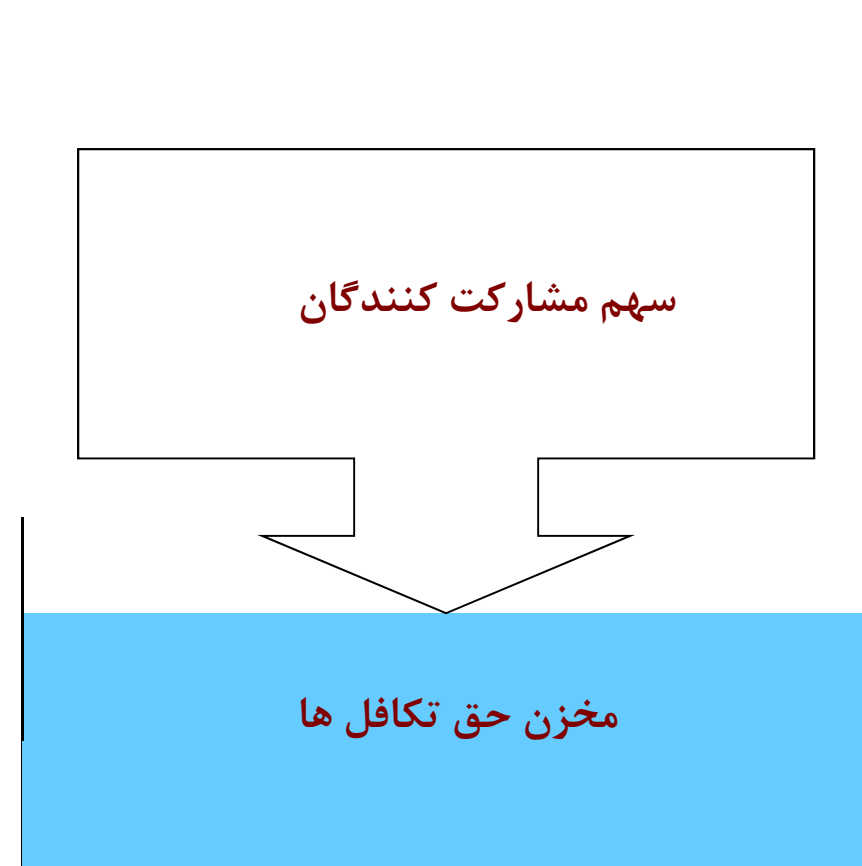
الگوهای رایج تکافل

- ❖ مدل مضاربه؛ مشارکت کنندگان و متصدی تکافل، قرارداد مضاربه منعقد می کنند. (تکافل خانواده)
- ❖ مدل وکالت؛ توافق نامه نمایندگی بین مشارکت کنندگان و متصدیان بر اساس قرارداد وکالت (قراردادهای نمایندگی) منعقد می شود.
- ❖ مدل وکالت+مضاربه؛ (مضاربه تعدیل شده) تکافل عمومی
- ❖ مدل وکالت+وقف؛ شرکت کننده وجه را اهدا می کند و متصدی تکافل، حق الزحمه نمایندگی را دریافت می کند.

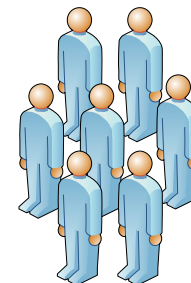
فرآیند اجرای تکافل

فرآیند اجرای تکافل

سهام مشارکت کنندگان

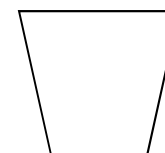
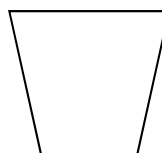
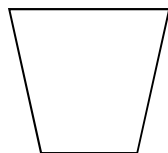
مشارکت کنندگان

مخزن حق تکافل ها

سرمایه گذاری مطابق
شریعت

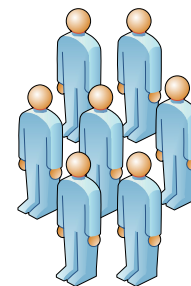
سود سرمایه گذاری
(قسمتی از سود به شرکت به عنوان عامل
داده می شود)

فرآیند اجرای تکافل

سهام مشارکت کنندگان

مشارکت کنندگان

سرمایه گذاری مطابق

سود سرمایه گذاری
(قسمتی از سود به شرکت به عنوان عامل
داده می شود)

مخزن حق تکافل ها

هزینه وکالت

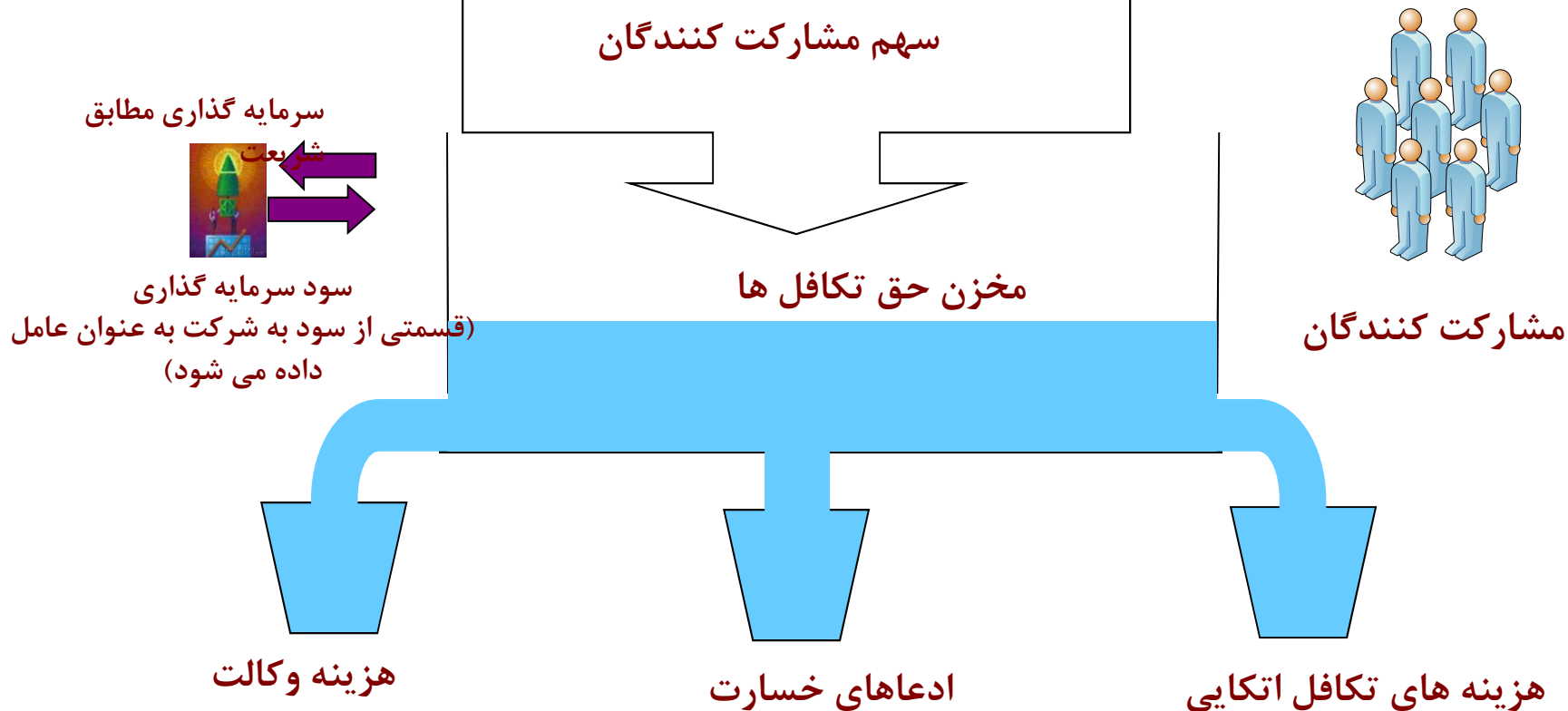
ادعاهای خسارت

هزینه های تکافل اتکایی

فرآیند اجرای تکافل

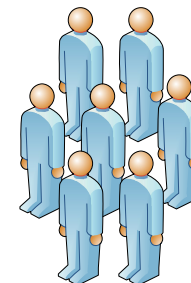
فرآیند اجرای تکافل

سرمایه گذاری مطابق
شریعت
سود سرمایه گذاری
(قسمتی از سود به شرکت به عنوان عامل
داده می شود)

سهام مشارکت کنندگان

مخزن حق تکافل ها

مشارکت کنندگان

هزینه وکالت-ادعاهای خسارت و هزینه های اتکایی

=

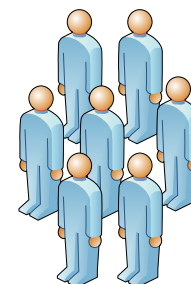
مازاد

فرآیند اجرای تکافل

سهام مشارکت کنندگان

مشارکت کنندگان

مخزن حق تکافل ها

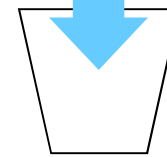
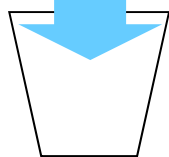
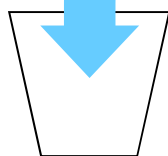
سرمایه گذاری مطابق

سود سرمایه گذاری
(قسمتی از سود به شرکت به عنوان عامل
داده می شود)

هزینه وکالت- ادعاهای خسارت و هزینه های اتکایی

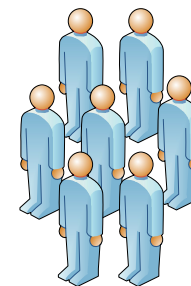
مازاد

فرآیند اجرای تکافل

سهام مشارکت کنندگان

مشارکت کنندگان

سرمایه گذاری مطابق

سود سرمایه گذاری
(قسمتی از سود به شرکت به عنوان عامل
داده می شود)

مخزن حق تکافل ها

هزینه وکالت- ادعاهای خسارت و هزینه های اتکایی

مازاد

ذخایر
اضطراری

خیریه

تقسیم بین مشارکت کنندگان

فرآیند اجرای تکافل

سرمایه گذاری مطابق
شریعت

سود سرمایه گذاری
(قسمتی از سود به شرکت به عنوان عامل
داده می شود)

سهام مشارکت کنندگان

مخزن حق تکافل ها

مشارکت کنندگان

هزینه وکالت- ادعاهای خسارت و هزینه های اتکایی

مازاد

ذخایر
اضطراری

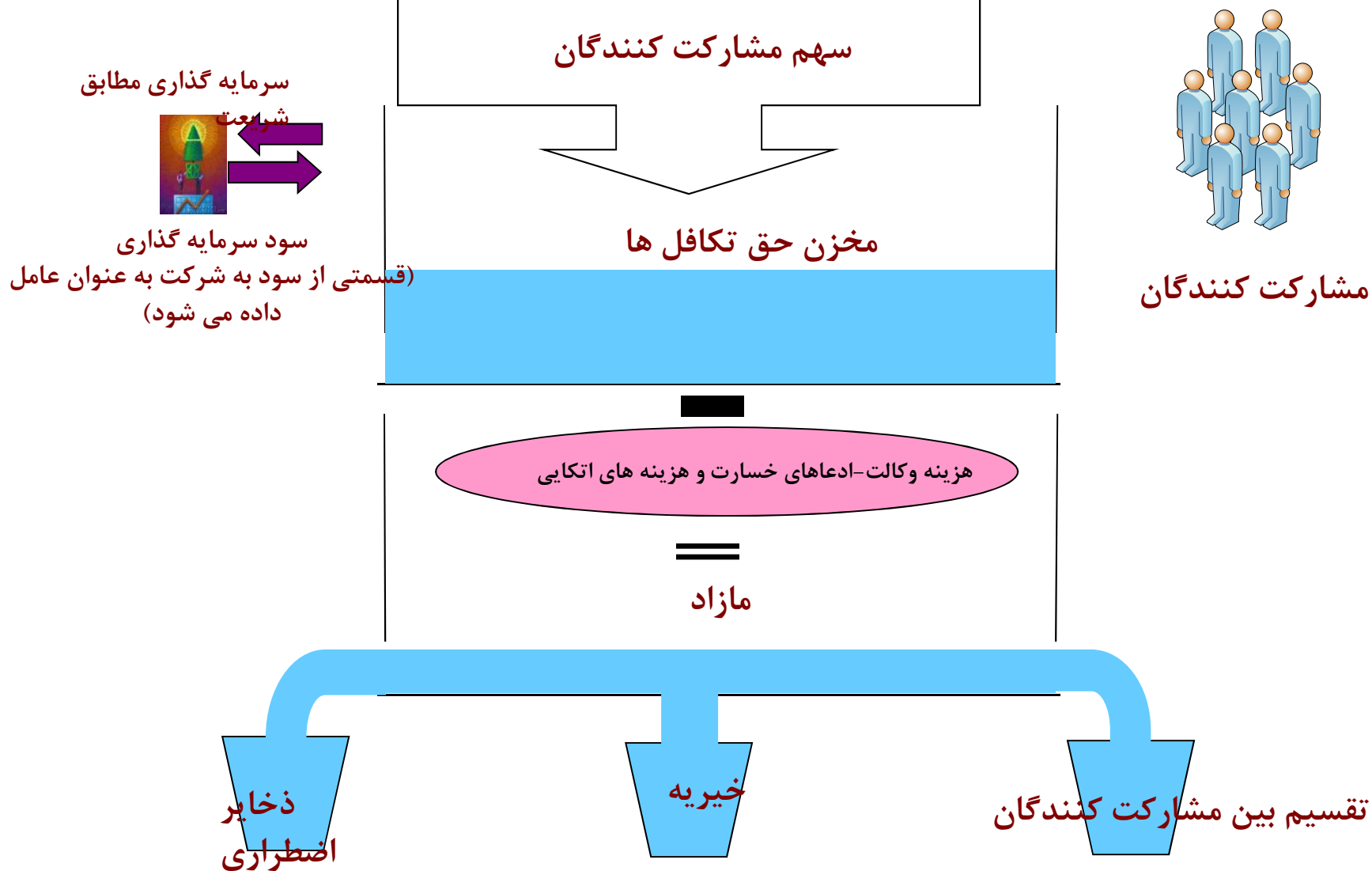
خیریه

تقسیم بین مشارکت کنندگان

فرآیند اجرای تکافل

سرمایه گذاری مطابق

سهام مشارکت کنندگان

شریعت

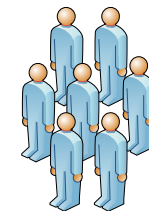

سود سرمایه گذاری

(قسمتی از سود به شرکت به عنوان عامل

داده می شود)

مخزن حق تکافل ها

مشارکت کنندگان

هزینه وکالت

+

ادعاهای خسارت

+

هزینه های تکافل اتکایی

مازاد

ذخایر
اضطراری

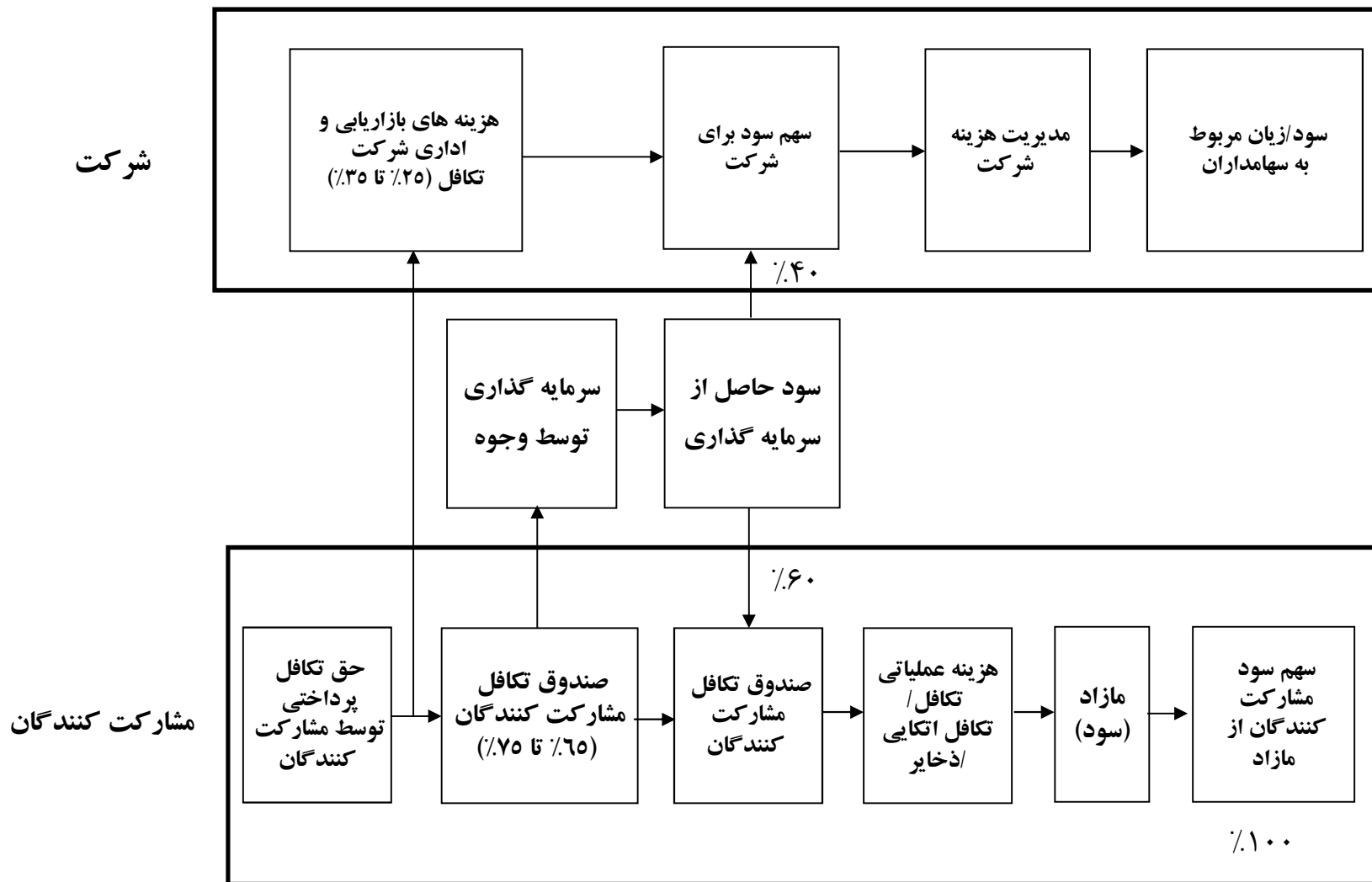
خیریه

تقسیم بین مشارکت کنندگان

مدل وکالت

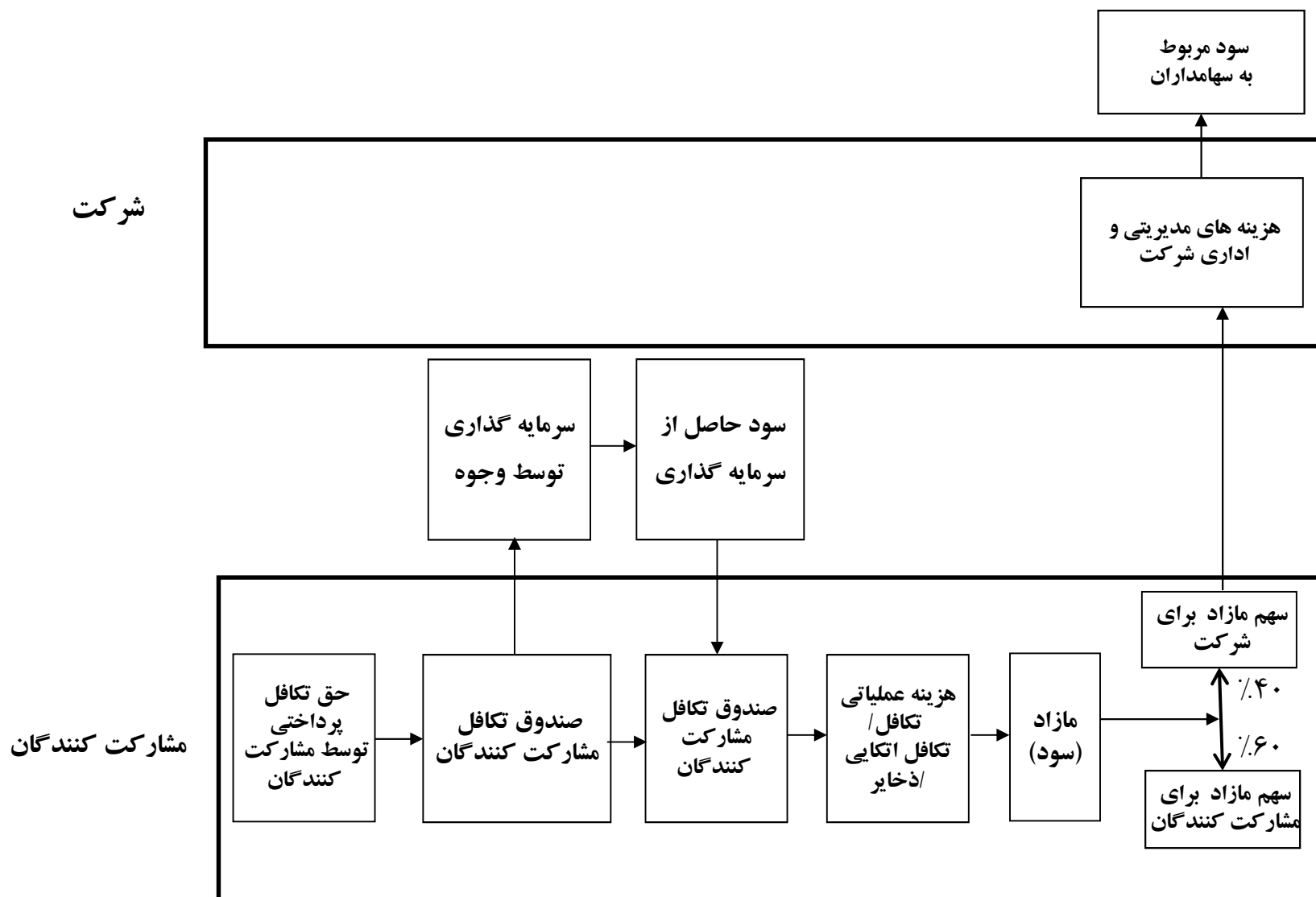
تکافل بر اساس قرارداد مضاربه

- ✓ متصدی تکافل از مدیریت کسب و کار تکافل انتظار بازده ای ندارد (به خاطر روح تکافل). او بازده را از کسب و کار سرمایه گذاری وجوه تکافل تحت قرارداد مضاربه با دارنده بیمه نامه برای مدیریت وجوهش طلب می کند.
- ✓ دارنده بیمه نامه نقش فراهم کننده سرمایه یا رب المال را دارد. مضارب (عامل، شرکت تکافل) سود خود را سرمایه گذاری های انجام شده برداشت می کند.
- ✓ الگو مضاربه بر اساس تقسیم سود و زیان بین شرکت تکافل و مشارکت کننده انجام می شود. شرکت تکافل در ازای خدماتش سهمی از سود سرمایه برمی دارد.
- ✓ سهم متناسب در سود بر اساس توافق نامه بین شرکت تکافل و مشارکت کنندگان تعیین می شود.

مدل مضاربه

تکافل خانواده (مضاربه)

حق تکافل دو بخش می شود:

بخش عمده این پول به حساب مشارکت کنندگان (PA) - که متعلق به آنهاست منتقل می شود و بخش کوچک تر باقی مانده به حساب ویژه مشارکت کنندگان (PSA) واریز خواهد شد که برای پرداخت ادعاها و هزینه های بیمه گری مورد استفاده قرار می گیرد. (در تکافل عمومی بر عکس است)

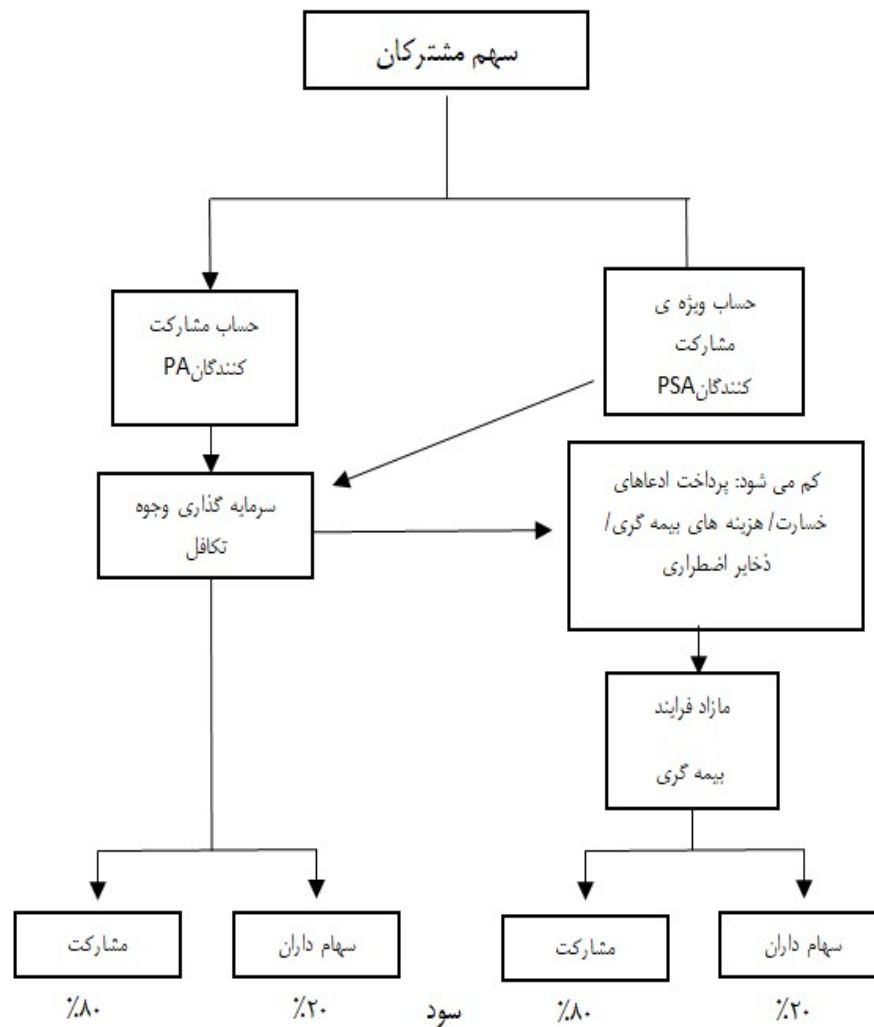
تمام پول حساب های (PSA) و (PA) در ابزارهای مالی شرعی سرمایه گذاری می شود. متصدی و تکافل شونده در سود سرمایه گذاری پول حساب (PA) شریک هستند و این سود بر اساس نرخى که از قبل بر آن توافق شده بین آنها تقسیم می شود.

گاهی ادعاها و هزینه های پذیره نویسی بیش از میزان پولی است که برای حساب (PSA) تجویز شده بود که در این مواقع، کسری به وجود آمده با برداشت از حساب (PA) یا پرداخت قرض الحسنه به تکافل شونده جبران خواهد شد.

اگر ادعاها و هزینه های بیمه گری کمتر از میزان پول حساب (PSA) باشد، میزان باقی مانده بین متصدی تکافل و مشارکت کنندگان تقسیم خواهد شد. در الگوی تکافل مبتنی بر مضاربه، برای افزایش انگیزه متصدی در مدیریت کار آمدتر حساب های شرکت، او را در این مازاد شریک می کنند.

الگوی مضاربه برای تکافل خانواده

الگوی مضاربه برای تکافل خانواده

سهم کلی مشارکت کنندگان ۱۰۰,۰۰۰

بازگشت سرمایه ٪۱۰

اختصاص به حساب مشارکت کنندگان (٪۸۰) = Rs. ۸۰,۰۰۰

(٪۱۰) سود = Rs. ۸,۰۰۰
= Rs. ۸۸,۰۰۰

اختصاص به حساب ویژه = Rs. ۲۰,۰۰۰

مشارکت کنندگان (٪۲۰)

(٪۱۰) سود = Rs. ۲,۰۰۰

مجموع هزینه ها Rs. ۲۲,۰۰۰

کم می شود:

پرداخت ادعاهای خسارت ٪۱۰ = Rs. ۱۰,۰۰۰

هزینه های بیمه گری = Rs. ۵,۰۰۰

مازاد = Rs. ۷,۰۰۰

سهم مشارکت کنندگان ٪۸۰ = Rs. ۵۶,۰۰۰

Rs. ۵۶,۰۰۰

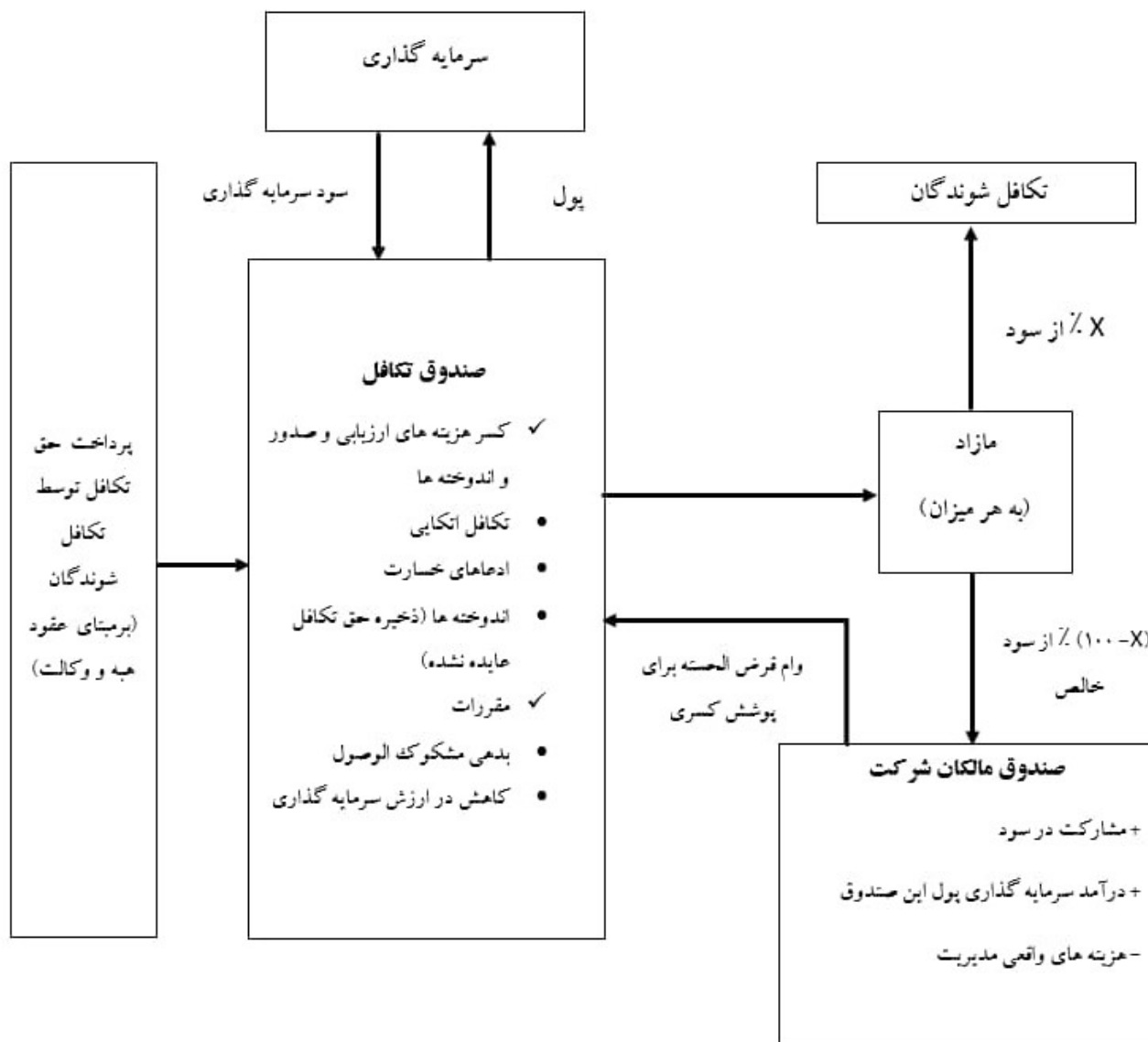
Rs. ۹۳,۶۰۰

اتفاقیته به حساب مشارکت کنندگان

الگوی مضاربه برای تکافل عمومی

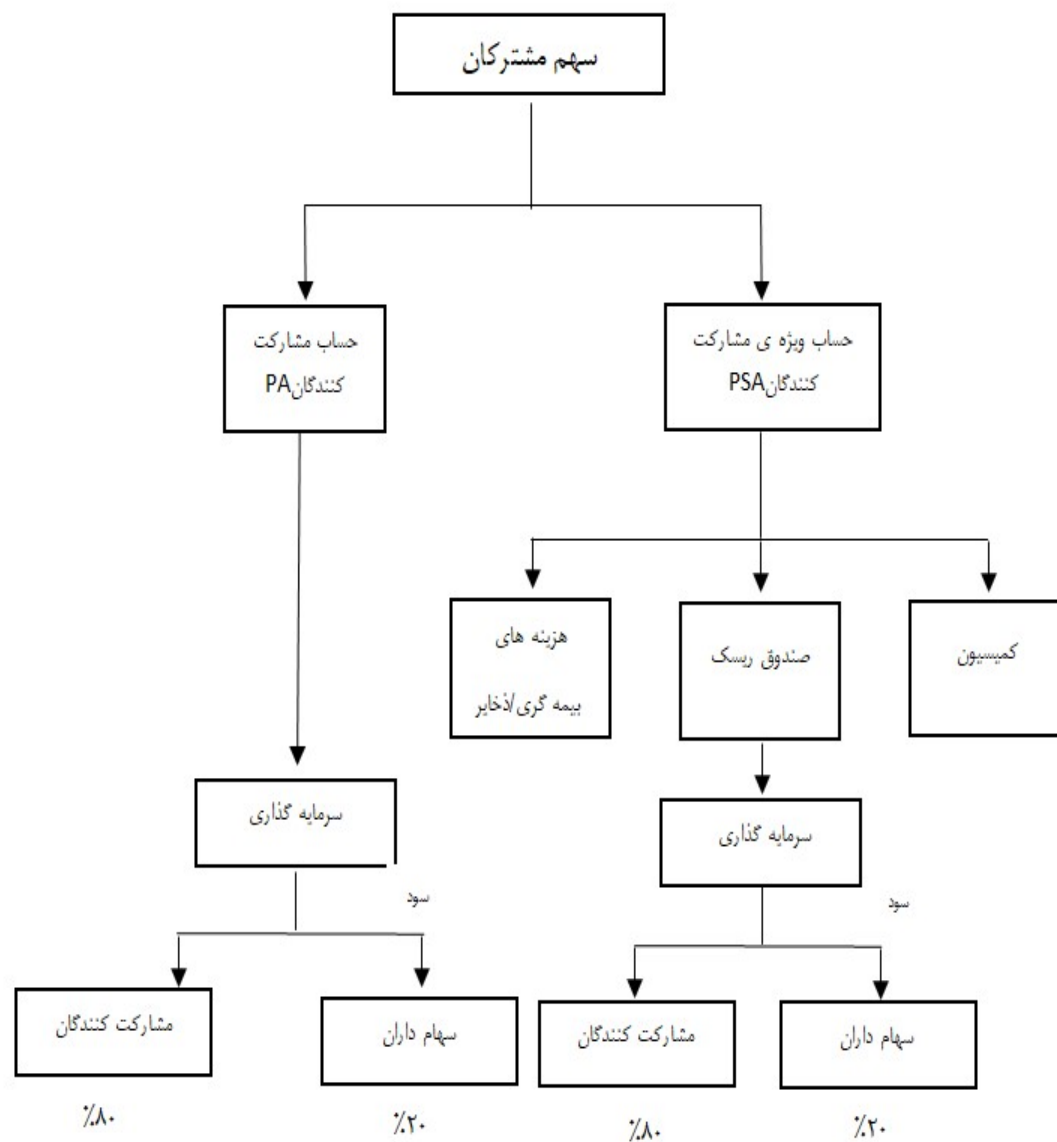
الگوی مضاربه برای تکافل عمومی

سهام تکافل	=	<u>Rs. ۱۰۰,۰۰۰</u>
کمیسیون کارگزاران ۳۵٪	=	<u>Rs. ۳۵,۰۰۰</u>
موجودی برای هزینه ی ریسک (تبرع)	=	<u>Rs. ۶۵,۰۰۰</u>
سودآوری سرمایه گذاری ۱۰٪	=	<u>Rs. ۶,۵۰۰</u>
هزینه ی ریسک	=	<u>Rs. ۷۱,۵۰۰</u>
پرداخت ادعاهای خسارت / مستقیم	=	<u>Rs. ۴۰,۰۰۰</u>
هزینه ها ۴۰٪	=	<u>Rs. ۲۸,۰۰۰</u>
مازاد هزینه های بیمه گری	=	<u>Rs. ۳۱,۵۰۰</u>
حق الزحمه وکالت روی مازاد ۱۰٪	=	<u>Rs. ۳,۱۵۰</u>
ذخایر اضطراری ۱۰٪	=	<u>Rs. ۳,۱۵۰</u>
سهام مشارکت کنندگان از مازاد	=	<u>Rs. ۲۵,۲۰۰</u>
		۲۵,۲٪

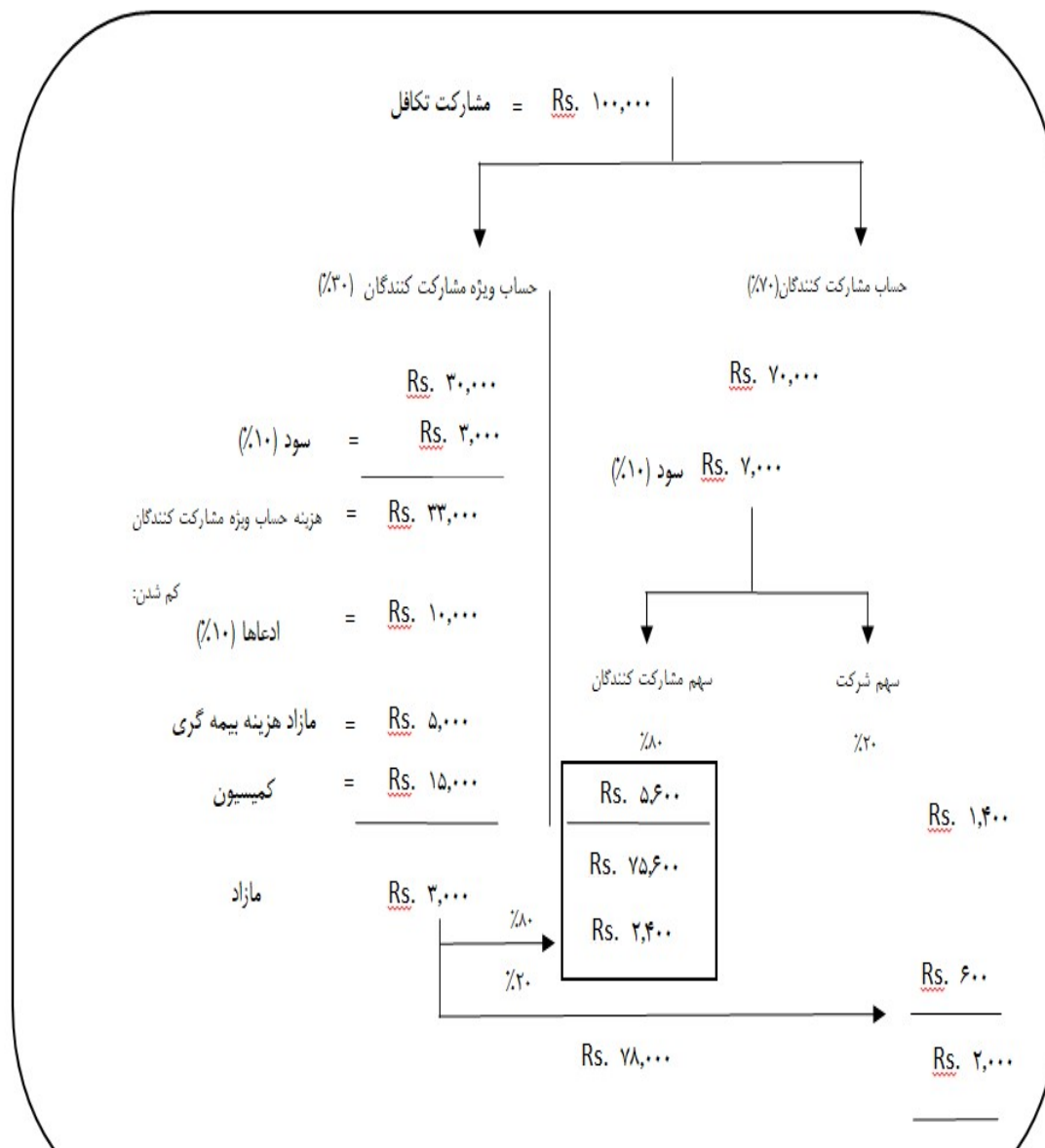

الگوی مختلط (مضاربه-وکالت) برای تکافل خانواده

مثال: الگوی مختلط برای تکافل خانواده

مدل وکالت / وقف

برخی از فقها نسبت به مدل وکالت دارای انتقادات هستند و پیشنهاد دادند که مفهوم وقف در مدل وکالت لحاظ شود. تحت این مدل بازبینی شده، متصدی تکافل مقداری پول به اهدا می کند تا یک صندوق وقف سخاوتمندانه تشکیل دهد.

وقتی که این صندوق تشکیل می شود، سهامداران شرکت مالکیت خود را نسبت به پول اهدا شده از دست می دهند هر چند مدیریت این صندوق با متصدی است.

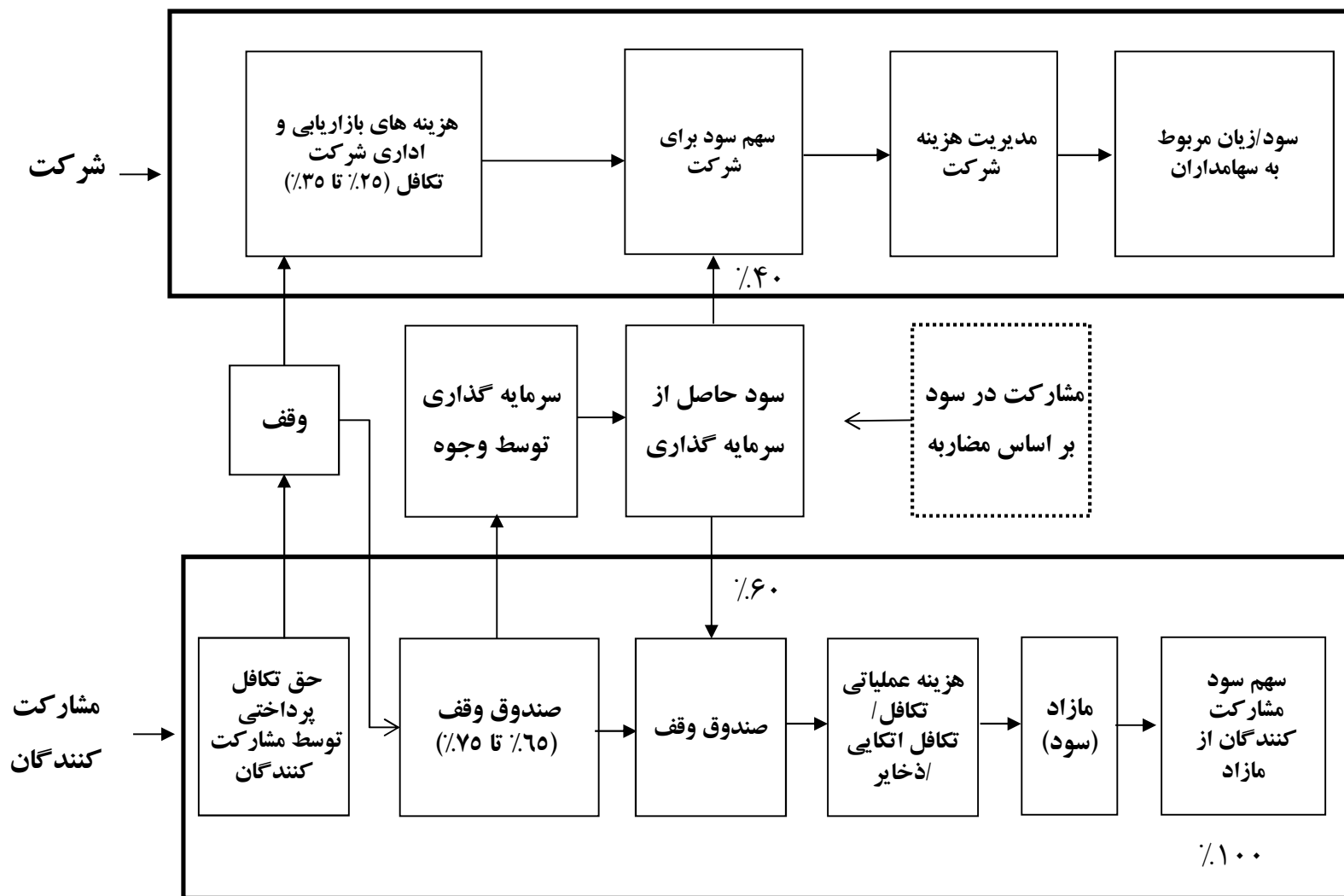
تبرعات دریافت شده از شرکت کنندگان تکافل نیز در این صندوق قرار داده می شود و کل مقادیر سر جمع سرمایه گذاری می شوند. سود حاصل از سرمایه گذاری به مقدار فوق اضافه می شود و مزایای مشارکت کنندگان از این صندوق وقف پرداخت می شود.

صندوق وقف مجاز است ذخایر اضطراری علاوه بر ذخایر فنی معمول در نظر بگیرد.

قواعد صندوق وقف مبانی را برای کمک های مالی و پرداخت خسارت در نظر می گیرد. همچنین نحوه شراکت بین اعضا و متصدی را تعیین می کند.

مدل وکالت / وقف

موسسات تنظيم استاندارد

هيئت خدمات مالي اسلامي (IFSB)

سازمان بين‌المللي تنظيم استاندارد كه سلامت و ثبات صنعت خدمات مالي اسلامي را با صدور استانداردهاي احتياطي جهاني و اصول راهنما براي اين صنعت كه به طور كلي شامل بانكها، بازارهاي سرمايه و بخش‌هاي بيمه تعريف مي‌شود، ترويج و ارتقا مي‌دهد.

انجمن بين المللي ناظران بيمه (IAIS)

يك سازمان داوطلبانه از ناظران بيمه و رگولاتورهاي بيش از ۲۰۰ قلمرو، كه ۹۷٪ از حق بيمه جهان را تشكيل مي‌دهد. اين نهاد بين المللي تنظيم استاندارد، مسئول توسعه و كمك به اجراء اصول و استانداردهاي نظارت بر بخش بيمه است.

انجمن بين المللي بيمه گذاران سپرده (IADI)

انجمني براي بيمه گذاران سپرده از سراسر جهان براي به اشتراك گذاشتن دانش و تخصص. برنامه هاي آموزشي و آموزشي ارائه مي‌دهد و تحقيقات و راهنمائي در مورد مسائل مربوط به بيمه سپرده ها توليد مي‌كند.

استاندارد های هیات خدمات مالی اسلامی (IFSB)

پنج استاندارد در این حوزه

استاندارد راهبری (IFSB-8)

الزامات انحلال (IFSB-11)

مدیریت ریسک (IFSB-14)

حوزه های مدیریت کسب و کار تکافل (IFSB-9)

مدیریت بر مبنای شریعت (IFSB-10)

طبقات کسب و کار

زندگی و غیر زندگی

الف- زندگی معمولی

ب- باز خرید سرمایه

ج- صندوق بازنشستگی

د- حوادث و درمان

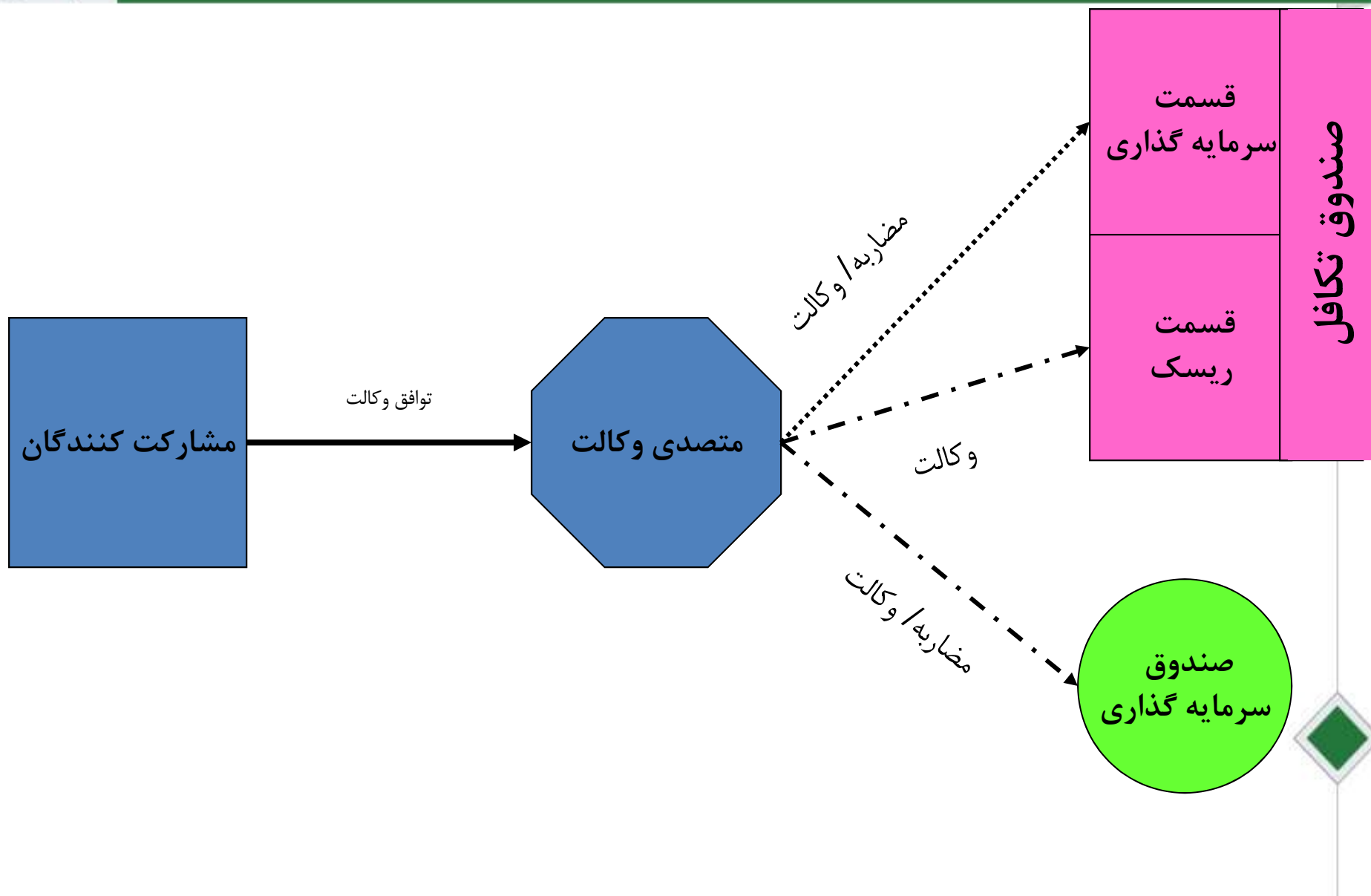
ناظر شرعی:

هر شرکت تکافل یک کمیته شرعی متشکل از حداقل سه عضو دارد.

مدل عملیاتی

صندوق مشارکت کنندگان تکافل (PTF)

- ✓ یک صندوق مجزا در کسب و کار تکافل که سهم ریسک حق مشارکت و حق الزحمه عامل تکافل در آن ریخته می شود و از آن خسارت ها پرداخت می شود.
- ✓ هدف آن یکجا کردن ریسک مشارکت کنندگان است. نقش عامل (متصدی) تکافل مدیریت این صندوق و ریسک های مربوط است.
- ✓ هدف دیگر آن پرداخت خسارت مطابق با حوادث تعریف شده طبق قوانین صندوق است.

درآمدهای PTF

- ✓ حق مشارکت دریافتی از مشارکت کنندگان (در تکافل خانواده قسمتی به صندوق PIF می رود) و شامل حق الزحمه متصدی تکافل است که از حق مشارکت ها پرداخت می شود.
- ✓ خسارت های دریافتی از شرکت های اتکایی و تکافل اتکایی
- ✓ سود سرمایه گذاری وجوه و سایر ذخایر مربوط به PTF
- ✓ ارزش قطعات و باقیمانده های اسقاطی
- ✓ در صورت کسری، دریافت قرض الحسنه از صندوق سهامداران
- ✓ کمیون دریافتی از شرکت های اتکایی و تکافل اتکایی
- ✓ دریافت هدایا از سهامداران

خروجی ها از صندوق PTF

- ✓ خسارت های پرداختی به مشارکت کنندگان و هزینه های مستقیم مربوط به پرداخت خسارت ها همانند ارزیابان خسارت و غیر البته نه هزینه های اداری. همه هزینه ها باید بر طبق قوانین این صندوق باشد.
- ✓ هزینه های پرداختی به شرکت های اتکایی و تکافل اتکایی
- ✓ حق الزحمه متصدی تکافل که نباید ارتباطی به مازاد صندوق داشته باشد و یک هزینه ثابت است.
- ✓ سهم عامل مضاربه برای سرمایه گذاری وجوه صندوق یا یک درصد از وجوه به عنوان هزینه های وکالت برای مدیریت سرمایه گذاری ها یا هر ترکیب تعیین شده توسط اکچوئر منصوب شده (در صورت تکافل خانواده) و کمیته شرعی
- ✓ مازاد های توزیع شده بین مشارکت کنندگان
- ✓ اقساط وام قرضه الحسنه به صندوق سهامداران

ذخایر

در صندوق PTF ذخایر فنی باید به صورت موارد زیر یا ترکیب از این موارد باشد یا سایر ذخایر که اکچوئر رسمی در خواست نماید:

- ✓ ذخیره حق یمه عاید نشده
- ✓ ذخیره خسارتهای اعلام نشده
- ✓ ذخیره کمبود
- ✓ ذخیره خسارت فاجعه آمیز
- ✓ ذخیره وام قرض الحسنه پرداختی در آینده
- ✓ ذخیره تساوی مزادها

روابط

- ✓ بخاط بحث تسهیم ریسک، رابطه کشارکت کنندگان و متصدی تکافل با صندوق PTF به صورت مستقیم خواهد بود. متصدی به عنوان وکیل PTF عمل می کند و مشارکت کنندگان حق اشتراکات را به PTF واریز می کنند.
- ✓ به محض عضویت در صندوق PTF مشارکت کنندگان شایسته دریافت مزایا با توجه به قواعد صندوق می شوند.
- ✓ در صورت کبود صندوق، سهامدارن یک وام قرضه الحسنه به صندوق اعطا می کنند تا مزایای مشارکت کنندگان پرداخت شود و حق دریافت قرض برای آنها در آینده از مازاد صندوق محفوظ است
- ✓ عامل تکافل بسته به مدل، نقش وکیل، عامل مضاربه یا هردو را ایفا می کند.

توزیع مازاد

- در انتهای هر سال مالی متصدی تکافل باید دارایی ها و بدهی ها (تعهدات) صندوق PTF را ارزشیابی کرده و تعیین کنید آیا هملیات در آن دوره خاص منجر به مازاد یا کسری (برای تقسیم بین مشارکت کنندگان) شده است. (حداقل یک بار در سال)
- متصدی تکافل باید یک قسمتی از مازاد را به عنوان ذخایر رویداد های پیش بینی نشده نگه دارد (بیشتر از موارد پیش بینی شده-تامین های-تکنیکی) بقیه مازاد باید بین مشارکت کنندگان بر اساس میزان حق مشارکتشان در صندوق PTF (خالص حق مشارکت) توزیع گردد.
- در مورد تکافل عمومی، توزیع مازاد باید پس از ارزشیابی باشد. قراردادهایی که تا پایان سال مالی (که ارزشیابی برای آن انجام شده) معتبر بوده شامل توزیع مازاد می شوند.

توزیع مازاد

- در مورد تکافل خانواده توزیع مازاد ممکن است پس از هر ارزشیابی اکچوئری انجام شده باشد یا ممکن است برای افرادی که با قطع عضویتشان از صندوق منفک شده و ممکن است مستحق دریافت مزایا باشند. عین مازاد باید روش توزیع مازاد را در نظر بگیرد.
- یک متصدی تکافل ممکن است توزیع مازاد را بر اساس نتایج ترکیبی از همه طبقات کسب و کار یا جداگانه برای هر طبقه محاسبه نماید.
- متصدی تکافل می تواند مازاد را به صورت نقد یا تهاتر با حق اشترکات آتی یا در مورد قراردادهای تکافل خانواده در حساب PIA کارسازی نماید. در صورتی که مشترک بخواهد از صندوق PTF خارج شود بر اساس ترجیحات مشترک به او پرداخت می شود.
- اگر مشترک بخواهد، مازاد می تواند با اهداف اجتماعی یا خیرخواهانه اهدا گردد و متصدی این کار را انجام می دهد.

توزیع مازاد

- مازاد محاسبه در هر تاریخ باید از نتایج تکنیکی و بازده سرمایه گذاری های صندوق PTF حاصل شده باشد.
- Surplus =
 - Total contributions to PTF
 - (total value of claims paid - claims received from re-takaful and reinsurance and recoveries)
 - takaful operators fees
 - commission paid to intermediaries and change in the technical reserves

سرمایه گذاری ها

- متصدی تکافل ممکن است وجوه صنوق ها را در شرکت های سهامی سرمایه گذاری کند. هر چند سرمایه گذاری در سهام نامنطبق بر اصول شرعی، گواهی سپرده، اوراق بهادار مبتنی بر سود مجاز نیست.
- متصدی تکافل ممکن است یک قسمتی از وجوه را در سپرده های کوتاه مدت یا به صورت نقد در بانک های اسلامی یا موسسات مالی اسلامی که مطابق بحث مشارکت در سود یا زیان عمل می کنند، در حساب های پس انداز سرمایه گذاری کند. البته می تواند این سپرده گذاری در حساب های جاری بدون سود سایر بانک های غیر اسلامی هم باشد.
- متصدی تکافل ممکن است با بانک های اسلامی که به طور مستقیم از طریق قراردادهای مشارکت، مرابحه، اجاره، استصناع تامین مالی می کنند، وارد مراوده شود.

سرمایه گذاری ها در اوراق قابل باز خرید

- متصدی تکافل ممکن است سبد سرمایه گذاری اش را از طریق صندوق های سرمایه گذاری مشترک مختلف که تحت نظارت اصول شرعی و کمیته شرعی هستند، تشکیل دهد. قبل از هر سرمایه گذاری در این نوع فعالیت ها باید متصدی تکافل رویه ها و اقدامات مطابق شریعتی را داشته باشد که چنین صندوق هایی باید مطابق آنها عمل کنند.

- متصدی تکافل ممکن است وجوهش را در ابزار های شرعی مانند گواهی مشارکت، گواهی مالی تاریخ دار، گواهی های تاریخ دار مشارکت و غیره سرمایه گذاری نماید. هر چند در مورد سرمایه گذاری در اوراق قابل باز خرید، باید گواهی ها مطابق ملاحظات اسلامی صادر شوند و نحوه انتشار آنها به وسیله کمیته شرعی متصدی تکافل تست شوند. همچنین باید شرایط اصولی که برای سرمایه گذاری ها در شرکت های سهامی عام و سهام مشترک که قبلا گفته شد ارضاء شوند.

مفهوم تکافل اتکایی (Re-Takaful)

تکافل اتکایی از نظر مفهومی مشابه با تکافل می باشد که طرح بیمه ای اسلامی جایگزین بیمه های اتکایی عمومی و خانواده به حساب می آید و تمهیدی در رابطه با ریسکی که متصدی تکافل در جریان انجام معاملات در زمینه تکافل ممکن است با آن مواجه شود و همچنین ریسک واگذار شده از صندوق تکافل به متصدی تکافل اتکایی است. میزان اتکایی اجباری و اختیاری با توجه به نوپا بودن صندوق ، طبق روال بیمه مرکزی صورت می پذیرد.

مفهوم تکافل اتکایی (Re-Takaful)

بیمه گران تکافل با استفاده از قراردادهای تکافل اتکایی به منظور کاهش نوسان ریسکی که می پذیرند، قادر هستند الزامات سرمایه ای خود را مدیریت کنند و ظرفیت پذیرش قراردادهای جدیدی ایجاد کنند. عملیات جدید و در حال توسعه تکافل، نیاز به اتکا به تکافل های اتکایی دارند، در حالی که عملیات بالغ تر بتوانند اتکای خود به تکافل اتکایی به دلیل متنوع سازی معرض های موجود و ثبات افزایش یافته به واسطه ذخایر فنی را کاهش دهند.

مفهوم تکافل اتکایی (Re-Takaful)

نیاز به تکافل اتکایی عمدتاً زمانی ایجاد می‌شود که شرکت تکافل ظرفیت کافی برای جذب تمام ادعاهای ممکن از طرف مشارکت کنندگان در طرح را نداشته باشد. ماهیت تکافل مبتنی بر این مفهوم است که ممکن است ادعاهای قابل پیش بینی فراتر از ادعاهای مورد انتظار باشند و در نتیجه سرمایه مورد نیاز تکافل، باید به جای تکافوی ادعاهای مورد انتظار، تکافوی ادعاهای قابل پیش بینی را بدهد.

میزان تفاوت بین ادعای پیش بینی شده و ادعای مورد انتظار، در ابتدای شروع تکافل بیشتر است و با نزدیک شدن به سررسید قراردادها کاهش می‌یابد. این پدیده عموماً به عنوان موج کسب و کار تازه که یکی از ویژگی‌های تکافل خانواده به حساب می‌آید که ماهیت قراردادها طولانی مدت می‌باشند اما در تکافل عمومی نیز مشهود می‌باشند.

مفهوم تکافل اتکایی (Re-Takaful)

تفاوت کلیدی بین تکافل اتکایی و تکافل، ماهیت شرکت کنندگان در طرح است. برای طرح های تکافل، شرکت کنندگان افراد، گروه ها، کسب و کارها و سایر سازمان ها هستند در حالی که در تکافل اتکایی، شرکت کنندگان عمدتاً بیمه گذاران اتکایی (TU) و سایر شرکت های تکافل اتکایی (RTU) می باشند. این بیمه گران وجوه حاصل از تکافل را نزد شرکت تکافل اتکایی جمع می کنند تا در برابر خسارت ها یا زیان های خاص از آنها حمایت شود.

تفاوت کلیدی دیگر بین تکافل اتکایی و بیمه اتکایی رایج در این است که اگرچه بیمه اتکایی رایج نوعاً شامل انتقال قراردادی ریسک ازانتقال دهنده ریسک (بیمه شونده) به بیمه گر اتکایی می باشد، تکافل اتکایی شرایط اشتراک گذاری به جای انتقال ریسک را فراهم می کند. ریسک های اشتراک گذاری شده توسط بیمه گر تکافل اتکایی مدیریت می شوند.

مفهوم تکافل اتکایی (Re-Takaful)

اگرچه عملیات تکافل اتکایی عموماً شکل یک موسسه حقوقی و قانونی واحد را به خود می‌گیرد، در داخل به بخش‌هایی تقسیم می‌شود که قابل انتساب به منافع شرکت کنندگان از یک سمت، و منافع سهامداران از سمت دیگر تقسیم می‌شود، که این تمایز در قالب تکافل اتکایی و شرکت تکافل اتکایی به عنوان تیم مدیریتی مسئول مدیریت منافع سهامداران و مشارکت کنندگان در طرح تبیین می‌شود. بیمه‌گر تکافل اتکایی یا بیمه‌گر اتکایی است که به دلیل سازمان دهنده امور بیمه‌گری، تحت تعهدات قراردادی قرار می‌گیرد.

کارکردهای تکافل اتکایی (Re-Takaful)

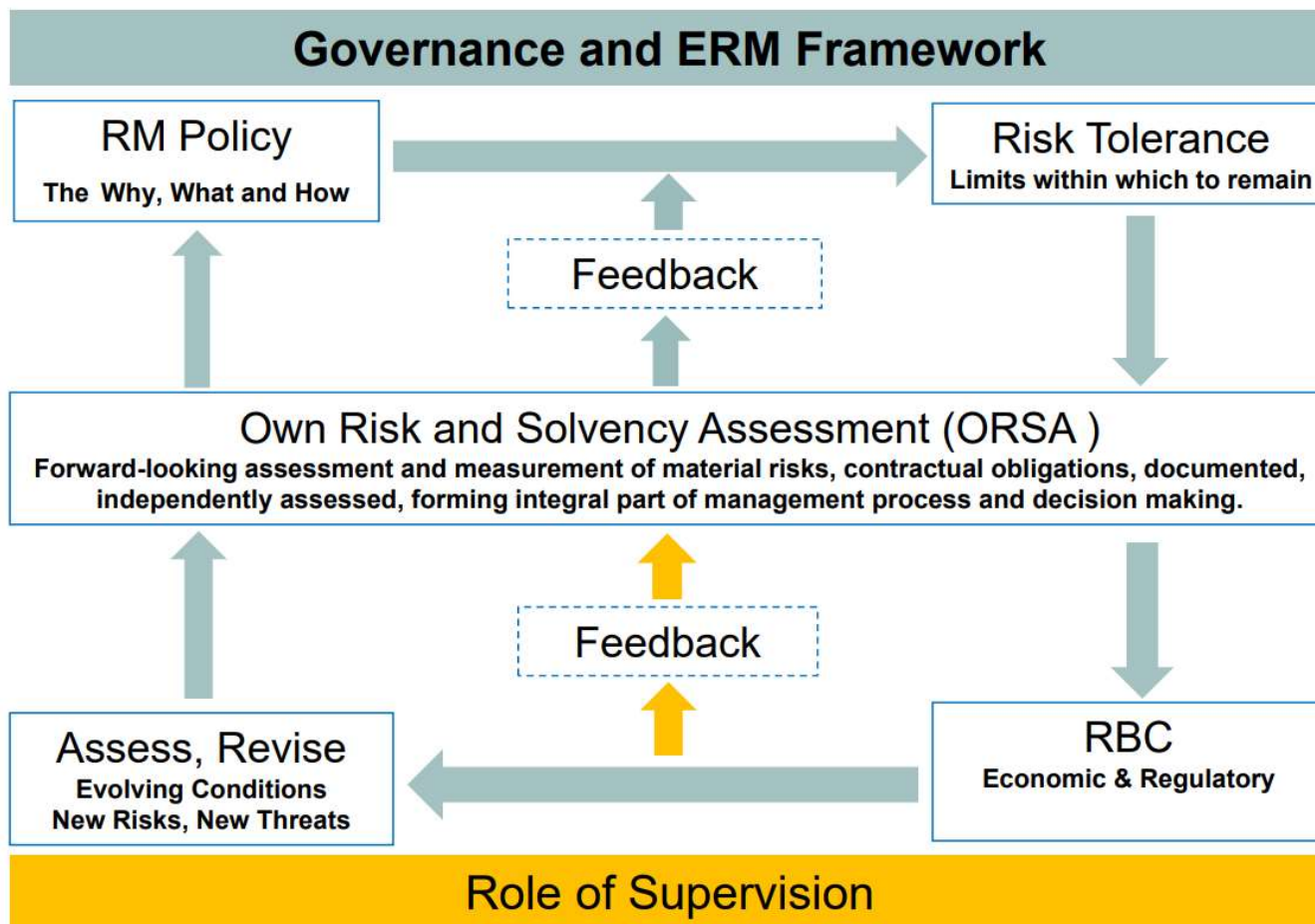
- ارائه پوشش مناسب در قبال خطرات بزرگ و تجمع خطر
- بهره گیری شرکت های بیمه از تجارب سایر شرکت ها به واسطه آمار و اطلاعات موجود
- ثبات وضعیت مالی شرکت بیمه شده
- محدود نمودن نوسانات شرکت های بیمه ای

مدیریت تکافل

Enterprise Risk Management: The IAIS Framework

ریسک‌های موجود در صنعت

ریسک منابع آموزش دیده-ریسک گردش مالی	ریسک رفتاری
ریسک بازار، ریسک استراتژیک، ریسک چابداری، ریسک مدل تکافل، ریسک شهرت، ریسک همانندی	ریسک محیط تجاری
تصمیمات متضاد، پیاده سازی تصمیمات به طور نامناسب	ریسک استراتژیک
ریسک کارگزاران، ریسک بازاریابی، ریسک فروش از دست رفته	ریسک کانال های توزیع
ریسک نقدینگی، ریسک توانگری، ریسک هزینه ها، ریسک حسابداری، ریسک ذخایر، ریسک مالیات، ریسک اعتبار، ریسک تکافل اتکایی، ریسک سیستماتیک، ریسک عدم تطابق تعهدات دارایی، قرض، سرمایه	ریسک مدیریت مالی
ریسک ادعای خسارت، ریسک مرگ و میر، ریسک قیمت گذاری، ریسک زوال کسب و کار	ریسک عملیات بیمه گری
ریسک امنیت اطلاعات، ریسک سیستم های اطلاعاتی مدیریتی،	ریسک فناوری اطلاعات
ریسک نقدینگی، ریسک تمرکز، ریسک تنوع، ریسک سیستماتیک، ریسک عدم تطابق تعهدات دارایی	ریسک سرمایه گذاری
ریسک قانونگذاری، ریسک تطابق، ریسک امانی، ریسک تقلب و امنیت	ریسک قانونی
ریسک فرآیندهای داخلی شکست خورده یا ناکافی، ریسک ادامه کسب و کار، ریسک افراد و سیستم ها	ریسک عملیاتی
ریسک شهرت، ریسک عملیاتی، ریسک قانونی، ریسک امانی، ریسک تکافل اتکایی، ریسک استراتژیک	ریسک عدم انطباق با شریعت

ریسک‌های ویژه تکافل

- ✓ عدم انطباق با قوانین شریعت
- ✓ چارچوب عملیاتی تکافل
- ✓ جدا بودن صندوق‌ها
- ✓ فقدان قوانین تکافل
- ✓ ریسک‌های سرمایه‌گذاری
- ✓ مسائل ویژه مزادها
- ✓ ریسک سیستماتیک
- ✓ عدم توانگری
- ✓ منابع
- ✓ تکافل اتکایی
- ✓ شهرت

ریسک عدم انطباق با شریعت

✓ محصولات، شرایط و شفافیت

✓ اتکایی و تکافل اتکایی

✓ سرمایه گذاری

✓ بازاریابی، فروش از دست رفته و انتظارات

✓ توزیع سود

چندین نکته برای ارتقاء

✓ عدم جایگزینی محصولات بیمه متعارف و مرسوم با تکافل

✓ پایش ریسک سیستماتیک

✓ افزایش آگاهی عمومی از تکافل

✓ آموزش منابع انسانی

اهداف طراحی چارچوب عملیاتی تکافل

- مطالعه الگوهای عملیاتی تکافل به علت عدم وجود سابقه آن در ایران و طراحی آن بر اساس موازین شرعی
- طراحی سازوکار عملیاتی دو الگوی تکافل و بیمه متعارف از جمله نحوه محاسبه و پرداخت حق بیمه، زمان و نحوه تملک، حق بیمه، نحوه باز توزیع، منافع و مازاد
- ارائه یک الگوی عملیاتی جهان شمول و مورد توجه تمام مذاهب و فرقه‌های اسلامی

چارچوب عملیاتی تکافل

- فصل اول: کلیات و تعاریف
- فصل دوم: ارکان موسسه
- فصل سوم: مقررات مختلف

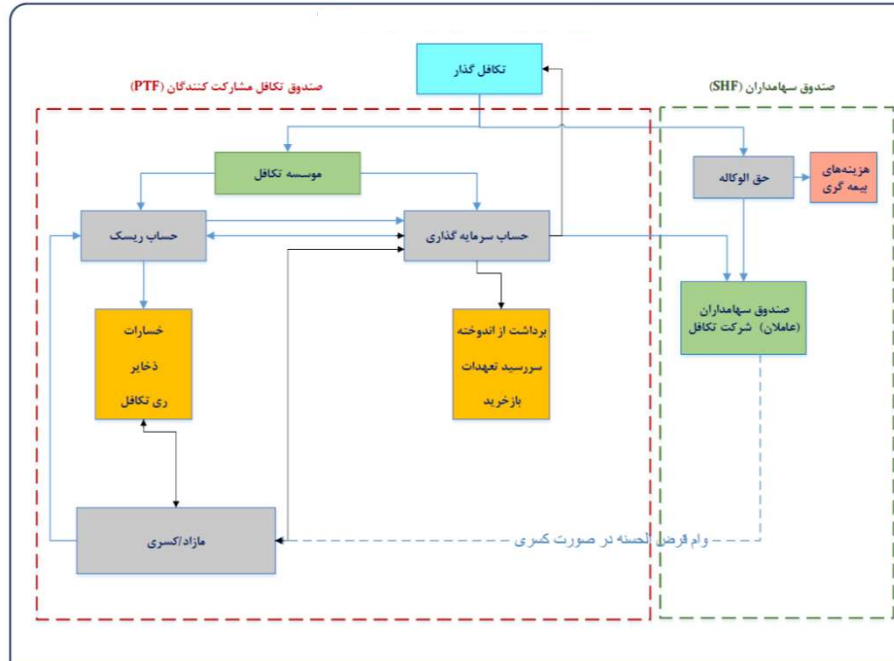

فصل اول چارچوب عملیاتی تکافل

تعاریف مربوط به :

- نهاد ناظر، تکافل، صندوق سهامداران، حساب ریسک، حساب سرمایه گذاری، حساب سرمایه گذاری، صندوق تکافل مشارکت کنندگان (PTF)، شورای فقهی، تکافل گذار، بیمه نامه تکافل، قرارداد تکافل، حق اشتراک تکافل، هیات مدیره و مدیر عامل موسسه، تکافل خانواده، تکافل عمومی، سرمایه تکافل در این فصل ذکر شده است.

فصل دوم چارچوب عملیاتی تکافل

ارکان و مدیران موسسه تکافل:

- رئیس هیئت مدیره موسسه
- اعضای هیئت مدیره موسسه
- مدیرعامل موسسه

فصل دوم چارچوب عملیاتی تکافل

وظایف اعضای هیئت مدیره موسسه:

- ۱ - اعلام خط مشی صندوق
- ۲ - بررسی و تصویب آئین نامه های مورد نیاز صندوق از قبیل : مالی، فنی، سرمایه گذاری، فروش و...
- ۳ - تایید صورت مالی موسسه
- ۴ - بررسی و تصویب بودجه های حق و کالتی مدیرعامل و اعضای کارکنان
- ۵ - تعیین حقوق و مزایای اعضای هیئت مدیره و مدیرعامل موسسه ، سایر مدیران و کارکنان
- ۶ - تعیین میزان حق جلسه ناظر و ناظرین شرعی
- ۷ - اصول مدیریت موسسه

فصل سوم چارچوب عملیاتی تکافل

سایر مقررات:

- ۱- نحوه مدیریت حساب های تکافل
- ۲- الزامات عرضه بیمه های تکافل خانواده و عمومی
- ۳- تعیین نرخ فنی
- ۴- فروش تکافل و پرداخت کارمزد
- ۵- قیمت گذاری محصول
- ۶- ارزیابی ریسک های تکافل
- ۷- تکافل اتکایی
- ۸- سرمایه گذاری حساب های تکافل
- ۹- موارد فسخ و باز رید بیمه نامه تکافل

فصل سوم چارچوب عملیاتی تکافل

- ۱۰ - مدیریت ادعای خسارت
- ۱۱ - حق مدیریت حساب های تکافل
- ۱۲ - حق الوکاله پیش پرداخت شده
- ۱۳ - حق الزحمه از حساب ریسک بیمه گذاران تکافل
- ۱۴ - حق العمل بر عهده حساب ریسک
- ۱۵ - حق الزحمه از حساب سرمایه گذاری
- ۱۶ - مدیریت هزینه های اجرایی
- ۱۷ - هزینه های تحقق یافته توسط صندوق سهامداران
- ۱۸ - هزینه های تحمیل شده به حساب های تکافل

فصل سوم چارچوب عملیاتی تکافل

- ۱۹- مدیریت مازاد منافع در حساب ریسک
- ۲۰- کسری و جبران زیان
- ۲۱- کسری و زیان در حساب ریسک
- ۲۳- کسری یا زیان در صندوق سرمایه گذاری
- ۲۴- داراییهای صندوق های تکافل
- ۲۵- داراییهای صندوق های تکافل
- ۲۶- تعهدات حساب های تکافل
- ۲۷- نحوه ثبت بیمه نامه های تکافل و ادعاهای سارت

با سپاسی از شما